T096 ATĐ 8 (02) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q42-Kiền Độ Sử-Mười Môn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 33

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 42
Chöông 2: KIEÀN-ÑOÄ SÖÛ

Phaåm 4: MÖÔØI MOÂN, Phaàn 6

Hoûi: ÔÛ ñaây theá naøo laø duïc? Theá naøo laø phaùp aùc, baát thieän? Ñaùp: Duïc cuûa tö sinh laø duïc, duïc cuûa phieàn naõo laø phaùp aùc, baát thieän. Laïi nöõa, duïc laø naêm duïc, phaùp aùc baát hieän laø naêm caùi. Laïi nöõa, duïc laø söû cuûa aùi duïc, phaùp aùc baát thieän laø caùc phieàn naõo khaùc. Laïi nöõa, duïc laø giaùc duïc, phaùp aùc baát thieän laø giaùc giaän döõ, giaùc haïi. Laïi nöõa, duïc laø coõi Duïc, phaùp aùc baát thieän laø coõi giaän döõ, coõi haïi. Laïi nöõa, duïc laø töôûng duïc, phaùp aùc baát thieän laø töôûng giaän döõ, töôûng haïi. Coù giaùc coù quaùn, nghóa laø giaùc cuøng coù, neân goïi laø coù giaùc, vì cuøng coù vôùi quaùn, neân goïi laø coù quaùn. Lìa sinh: Hoûi: Nhö ñòa treân ñaõ noùi veà lìa laø söï toát ñeïp thanh tònh, vì sao chæ noùi Sô thieàn lìa, khoâng noùi ñòa treân lìa? Ñaùp: Noùi phaàn ñaàu ñeå hieån baøy phaàn cuoái, töùc Theá toân hoaëc noùi phaàn ñaàu ñeå laøm saùng toû phaàn cuoái. Hoaëc noùi phaàn sau cuøng ñeå laøm saùng toû phaàn ñaàu. Noùi phaàn ñaàu ñeå laøm roõ phaàn cuoái: nghóa laø nhö ôû ñaây noùi. Noùi vieäc cuoái ñeå laøm roõ veà phaùp aàu: Nhö noùi thoïthaân ôû choã naøo khoâng töï haïi maïng, khoâng haïi maïng ngöôøi. Phaät baûo Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: Thoï thaân coõi trôøi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, khoâng töï haïi maïng, cuõng khoâng haïi maïng ngöôøi. Nhö ñaàu cuoái, ñaàu tieân nhaäp phöông tieän ñaõ ñoä, roát raùo cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, do ñaây lìa ban ñaàu, nhaäp ban ñaàu maø ñöôïc. Laïi nöõa, Sô thieàn lìa, töø lìa sinh, töø taâm ñònh cuûa Sô thieàn sinh. nhö

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 34

do luïc ñòa sinh, neân goïi laø sinh töø ñaát lieàn, nhaân nôi nöôùc sinh, neân goïi laø sinh töø nöôùc. Sô thieàn kia cuõng gioáng nhö theá. Vì lìa sinh, neân goïi laø lìa sinh. Laïi nöõa, Sô thieàn lìa vì hai thöù voâ laäu giöõ gìn. Hai thöù laø: Vò chí vaø Trung gian. Laïi nöõa, Sô thieàn lìa laø moân ñoái töôïng döïa nôi phöông tieän lìa cuûa ñòa

treân. Laïi nöõa, Sô thieàn lìa töùc coù theå sinh khôûi, nuoâi lôùn, taêng roäng choã lìa cuûa ñòa treân. Laïi nöõa, Sô thieàn lìa laø lìa nhaân höõu caên baûn cuûa ñòa treân, laø choã taäp duyeân vôùi sinh khôûi. Laïi nöõa, Sô thieàn lìa, vì ñoái vôùi phaùp chaúng lìa. Khoâng phaûi phaùp lìa coõi Duïc theá naøo laø ñoái trò gaàn? Ñoù laø Sô thieàn lìa. Laïi nöõa, vì muoán cho ngöôøi nghi ñöôïc quyeát ñònh, nhö coõi Duïc coù giaùc quaùn, coù thaân thöùc, coù cao thaáp, coù quyeán thuoäc, Sô thieàn cuõng theá. Hoaëc cho raèng, vì coõi Duïc coù loãi nhö theá, neân chaúng phaûi lìa duïc. Sô thieàn cuõng coù loãi nhö theá, neân chaúng phaûi lìa duïc, vì khieán cho noãi hoaøi nghi naày ñöôïc quyeát ñònh, neân noùi Sô thieàn coù lìa. Laïi nöõa, vì muoán cho haønh giaû taâm ñöôïc hoan hyû, neân haønh giaû phaûi lìa phaùp duïc, aùc baát thieän, khôûi Sô thieàn lìa, sinh ñaïi hoan hyû, hôn haún thôøi gian sau, khôûi ñòa treân lìa. Gioáng nhö ngöôøi ñoùi, tröôùc ñöôïc aên rau, hôn haún thôøi gian sau ñöôïc aên thöùc aên ngon. Laïi nöõa, do Sô thieàn coù theå khôûi caùc lìa hieän ra ôû tröôùc. Laïi nöõa, do döïa vaøo Sô thieàn, coù theå khieán cho ba haïng ngöôøi tu haønh nhaäp vaøo chaùnh quyeát ñònh, ñöôïc quaû lìa duïc döùt heát laäu. Ba haïng ngöôøi tu haønh: Bò bò raøng buoäc ñuû, lìa duïc, ngöôøi lìa duïc daàn. Laïi nöõa, do döïa vaøo Sô thieàn, neân khieán cho ba haïng Tín giaûi thoaùt, chuyeån caên, taïo ra Kieán ñaùo. Ba thöù Tín giaûi thoaùt laø theo thöù lôùp, lìa duïc daàn, ngöôøi lìa duïc. Laïi nöõa, do Sô thieàn lìa chuû theå ñoái trò ba coõi. Laïi nöõa, do Sô thieàn coù ñöôïc boán ñaïo quaû Sa-moân, coù ñaïo quaû cuûa chín döùt trí, coù baûy chi giaùc, taùm chi ñaïo laø ba möôi baûy phaùp giuùp ñaïo. Coù baûy thöù tu ñaïo, coù khoå caên, öu caên, coù phaùp ñoái trò khoâng hoå, khoâng theïn, caên nam, caên nöõ, daâm duïc, ñoaøn thöïc, aùi, naêm caùi, naêm duïc. Laïi nöõa, do Sô thieàn laø phaùp ñoái trò naêm aám, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi. Do nhöõng vieäc nhö theá, neân kinh Phaät noùi: Sô thieàn laø lìa hyû, laïc: Hyû laø hyû caên, laïc laø yû laïc (khinh an).

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 35

Laïi nöõa, hyû laø thuoäc veà thoï aám. Laïc thuoäc veà haønh aám. Ngöôøi nhaäp Sô thieàn, Neáu ñaõ thaønh töïu ñöôïc naêm aám thieän cuûa Sô thieàn, thì ñoù goïi laø nhaäp Sô thieàn, ñaõ dieät giaùc quaùn, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Nhö lìa duïc Sô thieàn, ñeàu dieät phaùp Sô thieàn, vì sao Phaät chæ noùi dieät giaùc quaùn? Ñaùp: Nhö Phaät noùi: Dieät giaùc quaùn, neân bieát laø ñaõ noùi phaùp dieät Sô thieàn. Laïi nöõa, do giaùc quaùn khoù döùt, khoù tröø, khoù vöôït qua. Laïi nöõa, do phaùp naày laø naëng, mang nhieàu loãi laàm. Laïi nöõa, phaùp naày lìa aùi cuûa Sô thieàn, thöôøng gaây trôû ngaïi, laøm cho phaùp lìa duïc khoâng noái tieáp. Nhö ngöôøi giöõ coảng khoâng cho ngöôøi khaùc vaøo. Phaùp lìa aùi kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, haønh giaû vì ñoái trò phaùp naày, neân tu ñaïo cuûa ñònh Nhò thieàn. Laïi nöõa, vì haønh giaû raát gheùt phaùp naày, neân ñeàu lìa Sô thieàn. Laïi nöõa, vì ñòa treân cuûa phaùp naày ñeàu khoâng choã naøo chaúng haønh, do nhöõng vieäc nhö theá, neân Phaät noùi dieät giaùc quaùn sinh noäi tín: Noäi laø taâm, tín laø tín caên. Vì taâm tín phaùp naày, neân goïi laø noäi tín. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Giaùc quaùn laøm nhieãu loaïn taâm ñònh. Neáu giaùc quaùn dieät thì taâm seõ thanh tònh, neân goïi laø noäi tònh. Nhö khi nöôùc khoâng daäy soùng, thì goïi laø laéng trong.

Taâm ñònh kia cuõng gioáng nhö theá. Do söï vui möøng nhieãm oâ laøm cho taâm ñònh bò vaån ñuïc. Neáu söï vui möøng kia dieät, thì taâm seõ thanh tònh. Ví nhö nöôùc ñuïc ñaõ laéng trong, thì goïi laø saïch. Toân giaû Ñaït-ma-ña-la noùi: Luùc haønh giaû vaøo ñeä Nhò thieàn, ñoái vôùi taâm thieàn kia thì söï tin öa roäng lôùn, coù theå gaéng truï laâu, öa quaùn phaùp kia, taâm khoâng dôøi ñoäng, truï ôû moät choã, coù xöù sôû naày, coù theå taùnh naày, ta ñöôïc taâm ñeä Nhò thieàn, truï moät choã, nghóa laø taâm chæ vaän haønh trong moät moân. Taâm coõi Duïc haønh trong saùu moân. Taâm Sô thieàn haønh ôû boán moân. Taâm ñeä Nhò thieàn haønh ôû moät moân neân noùi taâm truï moät choã. Khoâng coù giaùc, khoâng coù quaùn: Vì giaùc quaùn ñaõ dieät, neân ñònh sinh. Hoûi: Nhö Sô thieàn cuõng coù ñònh, vì sao ñeä Nhò thieàn noùi ñònh, Sô thieàn khoâng noùi? Ñaùp: Do ñònh cuûa Nhò thieàn trong saùng toát ñeïp hôn ñònh cuûa Sô thieàn. Laïi nöõa, ñònh trong Nhò thieàn xuaát ñònh sinh. Ñònh ñaõ ñöôïc nuoâi lôùn, sau ñònh hieän ra ôû tröôùc. Ñònh laø Sô thieàn, ñònh cuûa Sô thieàn laø ñònh ban ñaàu. Töø taâm baát ñònh, veà sau hieän ra ôû tröôùc. Taâm baát ñònh, laø taâm

coõi Duïc. Laïi nöõa, Sô thieàn coù ñònh, baát ñònh, taâm taâm höôùng beân trong, coù taâm höôùng beân ngoaøi, hoaëc duyeân vôùi phaùp ngoaøi, hoaëc duyeân vôùi phaùp trong. Ñeä Nhò thieàn chæ coù ñònh, chæ höôùng beân trong, taâm chæ duyeân vôùi phaùp noäi. Laïi nöõa, do ñeä Nhò thieàn ñaõ dieät phaàn caên baûn cuûa aâm thanh. Phaàn caên baûn cuûa aâm thanh, laø giaùc, quaùn. Nhö noùi ngöôøi coù giaùc, quaùn coù theå phaùt ra tieáng noùi, chaúng phaûi khoâng coù giaùc quaùn. Trong ñeä Nhò thieàn, khoâng coù vieäc naày. Laïi nöõa, ñeä Nhò thieàn noùi laø phaùp vaéng laëng cuûa baäc Hieàn Thaùnh. Nhö Phaät baûo Toân giaû Muïc-kieàn-lieân: OÂng chôù neân khinh mieät ñeä Nhò thieàn, vì ñaây laø phaùp vaéng laëng cuûa baäc Hieàn Thaùnh. Do nhöõng vieäc nhö theá, neân noùi laø ñònh cuûa Nhò thieàn, khoâng noùi hyû, laïc cuûa Sô thieàn: Hyû laø hyû caên, laïc laø yû laïc. Laïi nöõa, hyû thuoäc veà thoï aám, laïc thuoäc veà haønh aám. Ngöôøi nhaäp ñeä Nhò thieàn, neáu thaønh töïu ñöôïc naêm aám thieän cuûa ñeä Nhò thieàn, goïi laø nhaäp ñeä Nhò thieàn lìa hyû, tru ïtrong xaû, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Nhö khi lìa duïc cuûa Nhò thieàn, ñeàu lìa phaùp cuûa ñeä Nhò thieàn, vì sao Ñöùc Theá toân chæ noùi lìa hyû? Ñaùp: Nhö Phaät noùi: Lìa hyû, neân bieát laø ñaõ noùi lìa phaùp cuûa Nhò thieàn. Laïi nöõa, do hyû khoù döùt, khoù tröø, khoù vöôït qua. Laïi nöõa, do hyû laø naëng coù nhieàu caùc loãi laàm. Laïi nöõa, phaùp naày khi lìa aùi cuûa Nhò thieàn, thöôøng gaây ra trôû ngaïi, khieán cho phaùp lìa duïc khoâng noái tieáp nhau. Nhö ngöôøi giöõ coång, khoâng cho ngöôøi khaùc vaøo. Phaùp kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, haønh giaû vì ñoái trò phaùp naày, neân tu ñaïo ñònh cuûa tam thieàn. Laïi nöõa, haønh giaû vì gheùt phaùp naày, neân ñeàu lìa Nhò thieàn. Laïi nöõa, vì ñòa treân cuûa phaùp naày ñeàu khoâng vaän haønh. Do nhöõng vieäc nhö theá v.v... neân Phaät noùi lìa hyû, truï xaû, coù thaân nieäm, tueä thoï laïc. Thaân, laø thaân yù. Laïi nöõa, neáu noùi yù thoï laïc, khieán cho thaân boán ñaïi cuõng thoï laïc laø ñieàu maø Hieàn Thaùnh noùi, neân xaû boû, nghóa laø ñieàu ñaõ noùi laø vì

ngöôøi khaùc, leõ ra phaûi boû, laø thaân mình. Hoûi: Nhö taát caû ñòa ñeàu laø ñoái töôïng caùc baäc Hieàn Thaùnh ñaõ noùi neân boû, vì sao Phaät chæ noùi ñeä Tam thieàn neân xaû boû. Ñaùp: Vì ñaïo cuûa ñeä Tam thieàn gaây ra nhieàu trôû ngaïi. Coù trôû ngaïi

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 37

cuûa ñòa mình, cuõng coù trôû ngaïi cuûa ñòa ngöôøi. Trôû ngaïi cuûa ñaïo ñòa ngöôøi khaùc: Nghóa laø hyû cuûa ñeä Nhò thieàn noåi,chìm, hôøi hôït, gioáng nhö La-saùt, khieán haønh giaû lìa phaùp duïc cuûa Nhò thieàn, bò suy yeáu lui suït. Trôû ngaïi cuûa ñaïo ñòa mình: Ñòa cuûa ñeä Tam thieàn laïc thuø thaéng nhaát trong taát caû sinh töû. Haønh giaû vì sinh tham ñaém, neân khoâng caàu phaùp lìa duïc cuûa ñòa treân. Vì vaäy, noùi ñaïo, laø vì ngöôøi môùi tu haønh, noùi choã trôû ngaïi, laø ñaïo cuûa ñeä Tam thieàn coù nhieàu trôû ngaïi. Nghóa laø hyû cuûa ñeä Nhò thieàn. Caùc thaày phaûi neân tu chaùnh nieäm, khi lìa duïc cuûa ñeä Nhò thieàn, chôù ñeå hyû nhaän chìm. Trôû ngaïi cuûa ñòa mình, nghóa laø laïc hôn heát trong taát caû sinh töû. Caùc thaày phaûi duøng chaùnh tueä ñeå loaïi boû tham ñaém, neân caàu phaùp lìa duïc cuûa ñòa treân. Ví nhö ngöôøi ñi buoân vì caùc ngöôøi môùi hoïc ñi buoân, khoâng bieát loãi laàm cuûa quoác ñoä, ñòa phöông, noùi veà vieäc trôû ngaïi, trong thaønh naày coù nhieàu nhoùm ñieåm daâm nöõ, côø baïc, röôïu cheø, löøa ñaûo. Caùc thaày phaûi xa lìa, ñöøng ñeå cho ngöôøi doái gaït cöôùp ñoaït taøi vaät maát heát. Haønh giaû kia cuõng gioáng nhö theá. Truï nôi nieäm, laïc, nhaäp ñeä Tam thieàn, neáu thaønh töïu ñöôïc naêm aám thieän cuûa ñeä Tam thieàn, thì ñoù goïi laø nhaäp ñeä Tam thieàn döùt tröø laïc, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Khi lìa duïc cuûa ñeä Tam thieàn, ñeàu döùt heát caùc phaùp cuûa ñeä Tam thieàn, vì sao chæ noùi döùt laïc? Ñaùp: Nhö Phaät noùi: Döùt tröø laïc, neân bieát laø ñaõ noùi döùt tröø phaùp cuûa ñeä Tam thieàn. Laïi nöõa, do laïc khoù döùt, khoù boû, khoù vöôït qua. Laïi nöõa, do laïc laø naëng, coù nhieàu, loãi laàm. Laïi nöõa, khi öa thích lìa aùi cuûa ñeä Tam thieàn, thöôøng gaây ra trôû ngaïi, khieán cho phaùp lìa duïc khoâng noái tieáp nhau, nhö ngöôøi giöõ coảng khoâng cho ngöôøi khaùc vaøo, phaùp lìa duïc aáy cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, haønh giaû vì ñoái trò phaùp naày, neân tu ñaïo ñònh cuûa ñeä Töù thieàn. Laïi nöõa, haønh giaû vì gheùt phaùp naày, neân ñeàu lìa ñeä Tam thieàn. Laïi nöõa, phaùp naày vì ôû ñòa treân ñeàu khoâng coù, khoâng haønh Do nhöõng vieäc nhö theá, neân Phaät noùi: Döùt laïc, döùt khoå. Hoûi: Khi lìa duïc coõi Duïc, haønh giaû ñaõ döùt tröø coäi reã cuûa khoå, vì sao luùc lìa duïc cuûa Tam thieàn, noùi laø döùt khoå? Ñaùp: ÔÛ ñaây, noùi ñaõ döùt, goïi laø döùt, noùi xa, goïi laø gaàn. Nhö ñaõ ñeán, goïi laø ñeán. Nhö noùi: Ñaïi vöông, töø ñaâu ñeán. Ñaïi vöông kia ñaõ ñeán, goïi laø ñeán. ÔÛ ñaây noùi, ñaõ ñeán goïi laø ñeán. Ngoaøi ra, noùi roäng nhö treân. ÔÛ ñaây cuõng gioáng nhö theá, ñaõ döùt goïi laø döùt, xa goïi laø gaàn. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi caû hai phaùp, vì roát raùo döùt khoå, vui laø caû hai.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 38

Khi lìa aùi duïc, duø döùt khoå, vui, nhöng vui khoâng döùt roát raùo. Neân chi lìa duïc cuûa ñeä Tam thieàn, môùi döùt laïc roát raùo Laïi nöõa, döùt tröø vui: laø vui cuûa

ñeä Tam thieàn. Döùt töø khoå: laø phaùp taâm, taâm sôû töông öng vôùi vui cuûa ñeä Tam thieàn kia. Laïi nöõa: Ngöôøi döùt vui: Laø ñeä Tam thieàn, döùt töø khoå laø hôi thôû ra vaøo cuûa ñeä Tam thieàn. Hieàn, Thaùnh nghó hôi thôû ra vaøo laø khoå, coøn hôn phaøm phu chòu khoå ôû ñòa nguïc A-tyø. Laïi nöõa, döùt vui, laø vui cuûa ñeä Tam thieàn. Döùt khoå, cuõng laø goác reã cuûa laïc. Nhö noùi: Vì voâ thöôøng neân khoå dieät tröôùc. Öu hyû: Khi lìa aùi duïc, laø dieät öu caên luùc lìa duïc cuûa Nhò thieàn laø dieät hyû caên, neân noùi: tröôùc dieät öu, hyû. Khoâng khoå, khoâng vui: Noùi khoâng khoå, khoâng vui, töùc thoï xaû, nghóa laø noùi ngöôøi vôùi nieäm thanh tònh haønh xaû. Hoûi: Nieäm voâ laäu cuûa ñòa döôùi cuõng laø tònh, vì sao noùi nieäm cuûa ñeä Töù thieàn laø tònh? Ñaùp: Vì nieäm cuûa ñeä Töù thieàn, do khoâng coù taùm söï, neân goïi laø tònh, nghóa laø khoâng khoå, khoâng vui, Öu hyû, giaùc, quaùn, hôi thôû ra vaøo. Laïi nöõa, vì nieäm cuûa ñeä Töù thieàn kia khoâng gaây trôû ngaïi trong ngoaøi. Trong ba thieàn döôùi, coù trôû ngaïi trong ngoaøi. Trôû ngaïi trong Sô thieàn, coù giaùc quaùn nhö löûa, trôû ngaïi ngoaøi, nghóa laø bò löûa ñoát. Trôû ngaïi trong ñeä Nhò thieàn: Coù söï vui möøng nhö nöôùc, trôû ngaïi ngoaøi laø: bò nöôùc cuoán troâi. Trôû ngaïi trong ñeä Tam thieàn: Coù hôi thôû ra vaøo nhö gioù. Trôû ngaïi ngoaøi: bò phaân taùn do gioù, coøn ñeä Töù thieàn khoâng coù trôû ngaïi trong ngoaøi. Laïi nöõa, vì nieäm cuûa ñeä Töù thieàn khoâng queân maát, Tam thieàn bò tai hoïa theo kòp, nieäm coù queân maát, nieäm cuûa ñeä Töù thieàn khoâng bò tai hoïa theo kòp, neân khoâng queân maát. Laïi nöõa, khoâng coù phieàn naõo vaø tai hoïa. Hoaëc coù nieäm, khoâng coù phieàn naõo, hoaëc coù tai hoïa, coù nieäm, hoaëc khoâng coù tai hoïa, coù phieàn naõo. Hoaëc coù nieäm, khoâng coù phieàn naõo. Hoaëc khoâng coù tai hoïa, coù nieäm. Hoaëc coù phieàn naõo, coù tai hoïa. Hoaëc khoâng coù phieàn naõo, coù tai hoïa. Nieäm voâ laäu trong ba thieàn, khoâng coù tai hoïa, coù phieàn naõo: Nieäm höõu laäu trong boán thieàn khoâng coù phieàn naõo, khoâng tai hoïa: Nieäm voâ laäu trong boán thieàn. Coù tai hoïa, coù phieàn naõo: Nieäm höõu laäu trong ba thieàn vaø nieäm coõi Duïc. Laïi nöõa, do chuû theå nöông döïa, ñoái töôïng nöông döïa thanh tònh: Thaân, choã nöông döïa cuûa ñeä Töù thieàn, trong saùng saïch gioáng nhö söï saùng suoát ñeøn, nhö choã nöông trong saùng. Nieäm cuûa ñeä Töù thieàn kia

cuõng trong saùng. Laïi nöõa, ñeä Töù thieàn laø chuû theå nöông döïa ñaày ñuû, laø ñòa thuø thaéng nhaát trong caùc chuû theå nöông döïa, laø phaùp ñeán bôø beân kia. Laïi nöõa, ñeä Töù thieàn laø chuû theå nöông döïa chính giöõa, cuõng nhö ngang baèng vôùi treân coù ba ñòa, voâ laäu phaåm haï, coù ba ñòa voâ laäu. Laïi nöõa, ñeä Töù thieàn laø ñònh baát ñoäng cuûa choã nöông khaép. Laïi nöõa, do ñeä Töù thieàn coù hai vieäc roäng: 1. Nôi choán roäng. 2. Caên thieän roäng. Laïi nöõa, xöù cuûa ñeä Töù thieàn laø nôi caùc Boà-taùt v.v... nhieàu nhö soá caùt soâng Haèng ñeàu ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thaønh töïu chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng. Taát caû Boà-taùt ñeàu döïa vaøo ñeä Töù thieàn ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thaønh töï ñaïo quaû Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng. Laïi nöõa, do ba loaïi ngöôøi tu haønh, ñeàu nöông vaøo ñeä Töù thieàn, nhaäp chaùnh quyeát ñònh, ñöôïc quaû, laäu taän.

Ba loaïi ngöôøi tu haønh laø: Phaät, Bích-chi Phaät, Thanh vaên. Laïi nöõa, do boán ñaïi cuûa ñeä Töù thieàn thuø thaéng, hình saéc raát thuø thaéng. Laïi nöõa, do trí ñôøi tröôùc, neân nieäm trong ñeä Töù thieàn töø coõi Duïc ñeán Töù thieàn ñeàu coù theå duyeân. Do nhöõng vieäc nhö theá v.v... neân Phaät noùi nieäm cuûa ñeä Töù thieàn, goïi laø tònh. Ngöôøi nhaäp ñeä Töù thieàn, neáu thaønh töïu ñöôïc naêm aám thieän cuûa ñeä Töù thieàn, ñoù goïi laø nhaäp ñeä Töù thieàn. Kinh Phaät noùi öu caên, do Sô thieàn dieät. Khoå caên do ñeä Nhò thieàn dieät. Hoûi: Hai caên luùc ñeàu lìa duïc ñaõ dieät, vì sao Phaät laïi noùi öu caên do Sô thieàn dieät, khoå caên do ñeä Nhò thieàn dieät? Ñaùp: Phaät noùi: Vöôït qua phaùp ñoái trò khi lìa duïc coõi Duïc, maëc duø döùt tröø khoå, nhöng ñoái trò kia khoâng goïi laø vöôït qua. Neáu khi lìa ñoái trò duïc cuûa Sô thieàn, ñoái trò aáy ñöôïc goïi laø phaùp quaù khöù, theá naøo laø ñoái trò kia? Ñaùp: Laø Sô thieàn. Laïi nöõa, trong ñaây noùi taùnh vöôït qua khi lìa aùi duïc, duø döùt tröø khoå caên, nhöng khoâng vöôït qua taùnh kia. theá naøo laø taùnh kia? Ñaùp: Laø thaân thöùc. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi vöôït qua choã nöông döïa khi lìa aùi duïc, duø döùt tröø khoå caên, nhöng khoâng qua choã nöông döïa. Khi lìa duïc cuûa Sô thieàn, vöôït qua choã nöông kia. theá naøo laø choã nöông döïa?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 40

Ñaùp: Laø thaân thöùc. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi giaùc quaùn laø khoå. Caùc baäc Hieàn Thaùnh nghó laø khoå ñoái vôùi giaùc quaùn coøn hôn chuùng sinh chòu khoå ñòa nguïc. Kinh Phaät noùi: Quaân- Ñaø neân bieát. Boán phaùp taâm sôû thuø thaéng naày, chaéc chaén thoï hieän phaùp laïc. Tyø-kheo haønh thieàn, neân bieát nhaäp, bieát khôûi. Quaân -Ñaø neân bieát, boán Voâ saéc naày vaéng laëng, giaûi thoaùt, Tyø-kheo haønh thieàn phaûi giaûi thích cho ngöôøi khaùc nghe. Hoûi: Vì sao noùi thieàn, goïi laø nhaän bieát. Noùi ngoân ngöõ Voâ saéc, caàn phaûi giaûi thích cho ngöôøi khaùc nghe? Ñaùp: Do thieàn laø phaùp thoâ hieän thaáy roõ raøng. Ngöôøi tu haønh, töø thieàn khôûi. Laïi muoán nhaäp thieàn, Phaät noùi raèng: Neáu ngöôøi muoán nhaäp thì tuøy yù. Laïi nhaäp ñònh Voâ saéc vi teá khoâng hieän thaáy, khoâng roõ raøng. Ngöôøi haønh thieàn, xuaát ñònh Voâ saéc, khoâng muoán nhaäp laïi. Ñöùc Phaät noùi raèng: Neáu ngöôøi khoâng muoán nhaäp laïi, thì phaùp xuaát ñònh, nhaäp ñònh, neân giaûi thích cho ngöôøi khaùc nghe, chôù queân maát phaùp naày. Laïi nöõa, vì thieàn coù caùc thöù phaùp khoâng gioáng nhau, neân ngöôøi haønh thieàn xuaát thieàn roài, laïi muoán nhaäp trôû laïi. Phaät noùi raèng: Neáu ngöôøi muoán nhaäp thì tuøy yù nhaäp. Ñònh Voâ saéc khoâng coù caùc phaùp khoâng töông töï. Ngöôøi haønh thieàn xuaát roài, khoâng muoán nhaäp laïi, cho neân, Phaät noùi raèng: Neáu ngöôøi khoâng muoán nhaäp thì phaùp xuaát ñònh nhaäp ñònh neân giaûi thích cho ngöôøi khaùc, chôù ñeå queân maát phaùp naày. Laïi nöõa, vì trong thieàn coù nhieàu coâng ñöùc lôïi ích neân ngöôøi haønh thieàn ñaõ xuaát roài, laïi muoán nhaäp laïi ngay, cho neân Phaät noùi raèng: Neáu ngöôøi muoán nhaäp thì tuøy yù nhaäp. Ñònh Voâ saéc khoâng coù nhieàu coâng ñöùc lôïi ích. Ngöôøi haønh thieàn xuaát ñònh kia roài, khoâng muoán nhaäplaïi, cho neân Phaät noùi raèng: Neáu ngöôøi khoâng muoán nhaäp thì phaûi giaûi thích cho ngöôøi khaùc nghe, ñöøng ñeå queân maát phaùp naày. Laïi nöõa, phaùp soi chieáu khaép cuûa thieàn coù theå

duyeân vôùi ñòa mình, cuõng duyeân vôùi ñòa treân, ñòa döôùi. Ngöôøi haønh thieàn xuaát roài, laïi muoán nhaäp neân Phaät noùi raèng: Neáu ngöôøi muoán nhaäp thì tuøy yù nhaäp. Ñònh Voâ saéc chaúng phaûi phaùp soi chieáu khaép, coù theå duyeân vôùi ñòa mình, cuõng duyeân vôùi ñòa treân, khoâng theå duyeân vôùi ñòa döôùi. Ngöôøi haønh thieàn xuaát ñònh kia roài, khoâng muoán nhaäp laïi, cho neân Phaät noùi raèng: Neáu ngöôøi khoâng muoán nhaäp, thì neân giaûi thích cho ngöôøi khaùc nghe, ñöøng ñeå queân maát phaùp naày. Kinh Phaät noùi: Boán thieàn coù boán lôïi ích, boán ñònh Voâ saéc coù moät lôïi ích.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 41

Hoûi: Vì sao Phaät noùi boán thieàn coù boán lôïi ích, coøn boán ñònh Voâ saéc chæ coù moät lôïi ích? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi veà caùc lôøi ñaùp, ôû ñaây neân noùi roäng, laïi coù hai lôøi ñaùp khaùc nhau: 1. Do thieàn coù ba thöù: Coù giaùc coù quaùn, khoâng coù giaùc coù quaùn. Khoâng coù giaùc khoâng coù quaùn, neân coù boán lôïi ích. Ñònh Voâ saéc chæ coù Voâ giaùc Voâ quaùn, cho neân coù moät lôïi ích. 2. Do thieàn coù caùc thöù caên laø hyû caên, laïc caên, xaû caên, neân coù boán lôïi ích. Ñònh Voâ saéc khoâng coù caùc thöù caên, chæ coù moät xaû caên, neân coù moät lôïi ích. Hoûi: Thieàn vaø lôïi ích coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Danh laø khaùc nhau: Ñoù goïi laø thieàn, ñoù goïi laø lôïi ích. Laïi nöõa, thieàn coù ba thöù: Thieän, nhieãm oâ, voâ kyù khoâng aån moät. Lôïi ích chæ coù thieän. Laïi nöõa, thieàn laø höõu laäu, voâ laäu. Lôïi ích chæ laø voâ laäu. Laïi nöõa, thieàn laø leä thuoäc coõi Saéc vaø khoâng leä thuoäc: Lôïi ích ñeïp chæ laø khoâng leä thuoäc. Laïi nöõa, thieàn laø Hoïc, Voâ hoïc, Phi hoïc Phi Voâ hoïc: Lôïi ích ñeïp chæ laø Hoïc, Voâ hoïc. Laïi nöõa, thieàn laø kieán ñaïo döùt, tu ñaïo döùt, khoâng coù döùt, lôïi ích chæ laø khoâng coù döùt. Ñoù laø söï khaùc nhau giöõa thieàn, vaø lôïi ích. Kinh Phaät noùi boán thieàn laø giöôøng, gheá. Hoûi: Vì sao Phaät noùi boán thieàn laø giöôøng, gheá? Ñaùp: Vì laø goàm nhieáp cao. Cao, laø cao ñoái vôùi coõi Duïc. Goàm thaâu: goàm nhieáp caùc phaùp thieän. Laïi nöõa, vì caùc baäc Thaùnh caûm thaáy moûi meät treân ñöôøng sinh töû, neân chæ cho caùc vò aáy bieát choã ngoài, nhö ñi döôøng, meät moûi, ngoài treân giöôøng gheá thì seõ ñöôïc ngôi nghæ. Cuõng theá, caùc Thaùnh caûm thaáy moûi meät treân con ñöôøng sinh töû, ngoài treân giöôøng gheá boán thieàn, thì seõ ñöôïc nghæ ngôi. Kinh Phaät noùi boán thieàn laø gioù maùt. Hoûi: Vì sao kinh Phaät noùi boán thieàn laø gioù maùt? Ñaùp: Vì coù theå döùt tröø nghieäp phieàn naõo noùng böùc. Duøng söï maùt meû cuûa Sô thieàn ñeå chaám döùt côn noùng böùc cuûa nghieäp phieàn naõo coõi Duïc. Duøng söï maùt meû cuûa ñeä Nhò thieàn ñeå ngaên döùt côn noùng böùc cuûa Sô thieàn. Duøng söï maùt meû cuûa ñeä Tam thieàn ñeå ngaên döùt côn noùng böùc cuûa ñeä Nhò thieàn. Duøng söï maùt meû cuûa ñeä Töù thieàn, ñeå ngaên döùt côn

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 42

noùng böùc cuûa ñeä Tam thieàn. Kinh Phaät noùi boán thieàn laø thöùc aên. Hoûi: Vì sao kinh Phaät noùi boán thieàn laø thöùc aên? Ñaùp: Vì phaùp thaân vieân maõn. Nhö thöùc uoáng aên trong thoân xoùm ñeàu ñöa veà thaønh, ñeàu vì nuoâi lôùn

thaân ngöôøi trong thaønh. Cuõng theá, caên thieän ñaõ coù trong thieàn, ñeàu nuoâi lôùn phaùp thaân. Kinh Phaät noùi: Baø-la-moân neân bieát Ñeä Töù thieàn laø ñaïo roát raùo. Hoûi: Vì sao Phaät boû ba thieàn, noùi Ñeä Töù thieàn laø ñaïo roát raùo? Ñaùp: Baø-la-moân kia nghe Phaät coù taát caû tri kieán. Laïi nghe Nhö lai do ñeä Töù thieàn neân thaønh töïu ñaïo chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng, noùi ñeä Töù thieàn laø ñaïo roát raùo, beøn nghó raèng: Neáu Sa-moân Cuø-ñaøm noùi ñeä Töù thieàn laø ñaïo roát raùo, thì chaéc chaén coù taát caû thaáy bieát. Beøn ñeán choã Phaät, ñeán roài, hoûi nghóa nhö theá. Ñöùc Phaät bieát yù nghó trong taâm Baø-la-moân kia, beøn xaû ba thieàn, noùi boán thieàn laø ñaïo roát raùo. Baø-la-moân kia nghe roài, sinh taâm quyeát ñònh, cho raèng Phaät coù taát caû tri kieán. Baø-la-moân aáy cuõng goïi laø choã haønh cuûa Nhö lai, cuõng goïi laø phaùp hieän haønh cuûa Nhö lai. Ví nhö con voi hoang vaøo giöõa muøa heø, thaáy ñaát moïc ñaày coû hoa xanh töôi vaø nöôùc trong caùc ao, taâm sinh vui veû phaán khích, duøng ngaø ñaøo ñaát, roài ñaët chaân leân. Nhö lai cuõng theá, cuõng duøng haønh xaû cuûa ñeä Töù thieàn, ñaøo ñaát choã bieát maø ñaët chaân trí. Ñaïo Nhö lai: Laø truï nôi Xa-ma-tha (Chæ). Sôû haønh cuûa Nhö lai laø truï trong Tyø-baø-xaù-na (Quaùn). Phaùp hieän haønh cuûa Nhö lai laø caû hai phaùp naày ñeàu truï. Kinh Phaät noùi boán thieàn laø laïc truï. Hoûi: Vì sao Phaät noùi boán thieàn laø laïc truï? Ñaùp: Vì deã sinh an vui. Thieàn caên baûn do deã sinh neân laø vui. Caùc beân vaø ñònh Voâ saéc, vì khoù sinh neân laø khoå. Coù söï khoù sinh naøo? Ñaùp: Vì bò nghieäp phieàn naõo coõi Duïc raøng buoäc, neân thieàn Vò chí khoù sinh hieän ôû tröôùc. Nhö ngöôøi duøng nhieàu coâng söùc troùi buoäc laïi tay mình moät caùch chaéc chaén, sau ñoù töï côûi troùi. Cuõng theá, vì bò phieàn naõo coõi Duïc raøng buoäc, neân phaûi duøng nhieàu coâng söùc, sinh nôi ñaïo cuûa ñòa kia hieän ôû tröôùc. Hoaëc coù ngöôøi duøng quaùn baát tònh khôûi ñaïo cuûa ñòa kia hieän ôû tröôùc. Hoaëc coù ngöôøi duøng nieäm quaùn soå töùc. Ngöôøi duøng quaùn baát tònh, hoaëc tu töôûng xöông traéng trong möôøi naêm, möôøi hai naêm. Hoaëc coù ngöôøi coù theå khôûi ñòa kia, hoaëc coù ngöôøi khoâng theå khôûi, duøng nieäm quaùn soå töùc hoaëc trong möôøi naêm, möôøi hai naêm thöôøng ñeám hôi thôû ra vaøo. Hoaëc coù ngöôøi coù theå khôûi ñòa kia, hieän ôû tröôùc. Hoaëc coù ngöôøi khoâng theå, ñaõ döùt aùi duïc, khoâng duøng nhieàu coâng söùc, khôûi Sô

thieàn hieän ôû tröôùc. Taâm khaùc dieät, khôûi taâm khaùc hieän ôû tröôùc. Taâm thoâ dieät, khôûi taâm teá hieän ôû tröôùc, ñi chung vôùi giaùc, taâm dieät, khôûi ñi chung vôùi quaùn, taâm hieän ôû tröôùc. Nhö ngöôøi duøng goã cheû goã, phaûi duøng nhieàu coâng söùc, sau ñoù môùi cheû. Cuõng theá, taâm khaùc cuûa Sô thieàn dieät, taâm khaùc hieän ôû tröôùc. Taâm thoâ dieät, taâm teá hieän ôû tröôùc, ñi chung vôùi giaùc. Taâm dieät ñi chung vôùi quaùn, taâm hieän ôû tröôùc, duøng nhieàu coâng söùc cuõng gioáng nhö theá. Neáu lìa duïc cuûa Sô thieàn thì khoâng duøng nhieàu coâng söùc. Khôûi ñeää Nhò thieàn hieän ôû tröôùc, lìa duïc cuûa ñeä Nhò thieàn, khôûi ñeä Tam thieàn hieän ôû tröôùc lìa duïc cuûa ñeä Tam thieàn, khôûi ñeä Töù thieàn hieän ôû tröôùc, cuõng gioáng nhö theá. Neáu lìa duïc cuûa ñeä Töù

thieàn, khôûi Khoâng xöù hieän ôû tröôùc, cuõng khoâng duøng nhieàu coâng söùc. Hoûi: Vì sao khoâng goïi laø laïc ñaïo? Ñaùp: Vì ñònh Voâ saéc vi teá. Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng coù ñònh Voâ saéc. Nhö cö só Leâ-tyø-baø ñeán choã Toân giaû A-nan noùi raèng: Toâi laø ngöôøi taïi gia trong ñeâm daøi sinh töû öa ñaém saéc, thanh, höông, vò, xuùc, nghe noùi ñònh Voâ saéc, taâm sanh sôï haõi nhö saép rôi xuoáng hoá saâu, vì sao chuùng sinh maø khoâng coù saéc? Laïi nöõa, vì khi ñi thì vui. Ví nhö hai ngöôøi cuøng muoán ñeán moät phöông: 1. Ngöôøi ñi ñeán töø ñöôøng boä. 2. Ngöôøi ñi ñeán töø ñöôøng thuûy. Maëc duø cuøng ñeán moät phöông nhöng ngöôøi ñi töø ñöôøng thuûy thì vui ngöôøi ñi töø ñöôøng boä thì khoå. Cuõng theá, voâ bieân chuùng sinh khi ñöôïc lìa duïc, hoaëc döïa vaøo thieàn caên baûn. Hoaëc döïa vaøo caùc beân vaø ñònh Voâ saéc, maëc duø ñeàu ñöôïc lìa duïc, nhöng ngöôøi döïa vaøo thieàn caên baûn thì vui, ngöôøi döïa vaøo caùc bieân, ñònh Voâ saéc thì khoå. Laïi nöõa, neáu xöù sôû coù hai thöù vui: Vui thoï vaø Vui khinh an, trong ba thieàn coù hai thöù vui. Trong ñeä Töù thieàn, duø khoâng coù thoï, nhöng coù yû laïc coøn hôn thoï vui. Laïi nöõa, coù hai thöù vui: 1. Nieàm vui cuûa ngöôøi ôû laâu. 2. Nieàm vui cuûa khaùch. Ngöôøi ôû laâu vui, nhö truï trong thieàn, xuaát thieàn hieän ôû tröôùc. Nieàm vui cuûa khaùch: nhö truï thieàn, khôûi ñònh Voâ saéc hieän ôû tröôùc. Laïi nöõa, trong ñaây coù ngöôøi khoâng naõo haïi chuùng sinh neân nieàm vui coù theå ñaït ñöôïc. Nhö noùi: Neáu khoâng naõo haïi ngöôøi khaùc, thì ñoù goïi laø nieàm vui. Laïi nöõa, neáu khôûi thieàn caên baûn hieän ôû tröôùc, thì khaép thaân boán

ñaïi hoøa dòu. Neáu khôûi caùc bieân hieän ôû tröôùc, thì taâm ñöôïc boán ñaïi meàm dòu vaây quanh. Laïi coù thuyeát noùi: Khôûi caùc bieân hieän ôû tröôùc, cuõng khaép thaân boán ñaïi hoøa dòu, nhöng khoâng baèng khôûi thieàn caên baûn hieän ôû tröôùc. Ví nhö hai ngöôøi ñoàng taém goäi trong moät ao: Moät ngöôøi taém saùt bôø ao, moät ngöôøi loäi ra giöõa ao. Maëc duø cuøng taém goäi, nhöng ngöôøi loäi ra giöõa ao laøm cho thaân boán ñaïi ñöôïc thaám nhuaàn hôn. Ngöôøi khôûi caùc bieân kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, vì coù hai phaùp ôû chung moät choã, vì cuøng sinh. Hai phaùp ñoù laø ñònh vaø tueä. Thieàn Vò chí, Trung gian, tueä nhieàu, ñònh ít. Nôi ñònh Voâ saéc thì ñònh nhieàu, tueä ít, thieàn caên baûn thì phaùt sinh ñònh, tueä baèng nhau. Laïi nöõa, coù hai phaùp baèng nhau, vì cuøng sinh. Hai phaùp laø ñònh vaø tinh tieán. Maëc duø tinh tieán, taát caû ñòa ñeàu khaép nhieàu, do söùc cuûa thieàn caên baûn, neân khi hai phaùp sinh ñeàu baèng nhau. Laïi nöõa, döùt coù hai thöù: Coù nhieàu duïng coâng, khoâng coù coâng duïng nhieàu. Caùc bieân, ñònh Voâ saéc, neáu coù choã döùt, thì duïng coâng nhieàu. Neáu thieàn caên baûn coù choã döùt, thì seõ khoâng duøng nhieàu coâng söùc. Ví nhö hai ngöôøi côõi ngöïa, ñeàu cuøng ñi ñeán moät ñòa phöông. Ngöôøi côõi ngöïa ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc, khoâng duøng nhieàu coâng söùc. Ngöôøi côõi ngöïa chöa ñieàu phuïc, thì phaûi söû duïng coâng söùc nhieàu. Cuõng theá, khi caùc chuùng sinh lìa duïc hoaëc döïa vaøo thieàn caên baûn, hoaëc nöông döïa ñònh Voâ saéc, caùc bieân. Neáu ngöôøi nöông theo thieàn caên baûn, thì duïng coâng khoâng nhieàu, neáu ngöôøi vaøo caùc beân, ñònh Voâ saéc thì phaûi söû duïng nhieàu coâng söùc. Laïi nöõa, do khi tu ñaïo ñöôïc yeân

vui. Ví nhö nhieàu ngöôøi loäi qua soâng: hoaëc coù ngöôøi duøng boù coû, hoaëc duøng phao noåi, hoaëc duøng thuyeàn, thuyeàn buoàm. Maëc duø moïi ngöôøi ñeàu xuaát phaùt töø bôø beân naày ñeå cuøng qua ñeán bôø beân kia, nhöng ngöôøi ñi thuyeàn buoàm thì ñöôïc yeân vui. Ngöôøi tu ñaïo kia cuõng gioáng nhö theá. Do nhöõng vieäc nhö theá, neân kinh Phaät noùi thieàn caên baûn laø laïc truï. Nhö laïc truï, xuùc truï, laïc xuùc truï cuõng gioáng nhö theá. Boán Voâ löôïng: Töø, bi, hyû, xaû. Hoûi: Vì sao thöù lôùp cuûa thieàn noùi laø Voâ löôïng? Ñaùp: Vì Voâ löôïng töø trong thieàn sinh. Laïi nöõa, vì Voâ löôïng laø coâng ñöùc khaùc trong thieàn. Do vieäc naày, neân thöù lôùp cuûa thieàn ñöôïc noùi laø Voâ löôïng. Hoûi: Theå taùnh cuûa Voâ löôïng laø gì? Ñaùp: Töø bi laø caên thieän khoâng coù giaän döõ. Ñoái trò söï giaän döõ, nhaän

laáy phaùp coäng höõu töông öng, xoay laïi theå taùnh laø boán aám, naêm aám. Ngöôøi coõi Duïc laø boán aám, coõi Saéc laø naêm aám. Hoûi: Hai loaïi aám ñeàu laø caên thieän khoâng coù giaän döõ, ñoái trò vôùi söï giaän döõ. Töø ñoái trò vôùi söï giaän döõ naøo? Bi ñoái trò vôùi söï giaän döõ naøo? Ñaùp: Söï giaän döõ, hoaëc coù ngöôøi muoán gieát haïi chuùng sinh, hoaëc coù ngöôøi muoán ñaùnh ñaäp chuùng sinh. Neáu vì giaän döõ, muoán gieát haïi chuùng sinh, thì duøng töø ñoái trò, giaän döõ muoán ñaùnh ñaäp chuùng sinh, thì duøng bi ñoái trò. Laïi nöõa, söï giaän döõ coù hai thöù: 1. Choã neân giaän döõ maø giaän döõ. 2. Choã khoâng neân giaän döõ maø giaän döõ. Töø thì ñoái trò vôùi choã neân giaän döõ maø giaän döõ, bi thì ñoái trò choã khoâng neân giaän döõ maø giaän döõ. Hyû laø hyû caên, nhaän laáy phaùp coäng höõu, töông öng, xoay laïi. Theå cuûa hyû laø boán aám, naêm aám: coõi Duïc laø boán aám, coõi Saéc laø naêm aám. Hoûi: Neáu theå cuûa hyû laø hyû caên, thì theo thuyeát phaùi Ba-giaø-la-na ñaõ noùi laøm sao hieåu ñöôïc ? Nhö noùi: Theá naøo laø Hyû? Ñaùp: Hyû töông öng vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc vaø töø ñoù khôûi nghieäp, thaân, mieäng, töø ñoù khôûi taâm baát töông öng haønh, ñoù goïi laø hyû. Vì thoï laïi neân thoï? Ñaùp: Theo vaên cuûa phaùi Ba-giaø-la-na, neân noùi raèng: Hyû töông öng vôùi töôûng, haønh, thöùc, cho ñeán noùi roäng. Khoâng neân noùi thoï maø khoâng noùi laø coù yù gì? Ñaùp: Vì ngöôøi tuïng laàm laãn. Laïi nöõa, theo phaùi Ba-giaø-la-na noùi thì Voâ löôïng theå taùnh laø naêm aám, maëc duø khoâng töông öng vôùi thoï, nhöng vaãn töông öng vôùi phaùp soá khaùc. Laïi coù thuyeát noùi: Hyû töï coù theå, laø phaùp taâm sôû töông öng vôùi taâm. Hoaëc coù thuyeát noùi: Laø hyû caên coù theå ñöôïc trong nhoùm taâm sôû. Hoaëc coù thuyeát noùi: Laø hyû caên, veà sau sinh ra xaû, laø caên thieän voâ tham. Ñoái trò vôùi tham, nhaän laáy phaùp coäng höõu töông öng, xoay laïi. Theå laø boán aám, naêm aám. Coõi Duïc laø boán aám, coõi Saéc laø naêm aám. Ñaây laø Voâ löôïng theå taùnh. Ñaõ noùi veà theå taùnh töôùng cuûa chuùng theá naøo? Ñaùp: Theå taùnh töùc laø töôùng, töôùng töùc laø theå taùnh. Caùc phaùp khoâng theå boû theå taùnh, laïi noùi rieâng veà töôùng. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Töôùng laøm lôïi ích laø töø, tröø töôùng khoâng

lôïi ích laø bi, töôùng tuøy hyû laø hyû, töôùng buoâng boû laø xaû. Ñaõ noùi Voâ löôïng theå töôùng. Veà lyù do nay seõ noùi: Vì sao goïi laø Voâ löôïng? Voâ löôïng laø nghóa gì? Ñaùp: Vì ñoái trò hyù luaän, neân goïi laø Voâ löôïng. Hoûi: Neáu ñoái trò vôùi hyù luaän laø Voâ löôïng, hyù luaän coù hai thöù: 1. Hyù luaän aùi. 2. Hyù luaän kieán. Duøng Voâ löôïng naøo ñeå ñoái trò hyù luaän naøo? Ñaùp: Voâ löôïng khoâng theå döùt tröø kieát, hoaëc duøng Voâ löôïng ñeå ñoái trò aùi. Hoaëc duøng Voâ löôïng ñeå ñoái trò kieán, neáu laáy ñoái trò gaàn, thì töø, bi laø ñoái trò gaàn cuûa kieán. Vì sao? Vì chuùng sinh haønh kieán thöôøng öa giaän döõ. Hyû, Xaû laø ñoái trò gaàn cuûa aùi. Vì sao? Vì chuùng sinh haønh aùi, ña soá ñeàu öa gaàn nhau. Laïi nöõa, vì phaùp ñoái trò buoâng lung, neân goïi laø Voâ löôïng. Buoâng lung laø caùc phieàn naõo coõi Duïc. Nhung phaùp naøo laø ñoái trò gaàn ñoù laø boán Voâ löôïng. Laïi nöõa, laø nôi choán daïo chôi cuûa caùc Hieàn Thaùnh, goïi laø hoan hyû. Nhö ngöôøi giaøu sang coù nhieàu choán daïo chôi, nhö vöôøn, röøng, theå nöõ, ñi saên v.v..., goïi laø choán hoan hyû. Nôi daïo chôi cuûa Hieàn Thaùnh kia cuõng gioáng nhö theá. Giôùi: ÔÛ coõi Duïc, coõi Saéc. Ñòa laø: Töø, bi, xaû trong möôøi ñòa coù theå ñöôïc, nghóa laø boán thieàn caên baûn, boán thieàn bieân, thieàn trung gian coõi Duïc. Hyû ôû ba ñòa Sô thieàn, Nhò thieàn coõi Duïc. Laïi coù thuyeát noùi: Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn khoâng coù Bi. Vì sao? Vì hyû cuûa Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn laø aùi cuûa ñòa mình. Hyû caên laø haønh vui veû, phaán khích. Bi laø haønh lo buoàn. Neáu Sô thieàn, ñeâ Nhò thieàn coù bi, thì seõ coù haïnh vui veû, phaán khích trong nhoùm nhaát taâm, cuõng coù haïnh lo buoàn. Hoûi: Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn coù haïnh nhaøm chaùn voâ laäu hay khoâng? Ñaùp: Haïnh nhaøm chaùn voâ laäu laø quaùn thaät. Tuøy quaùn thaät kia, taâm sinh hyû, tuøy thuoäc vaøo söï sanh töû vui möøng, töùc muoán laïi bieát. Nhö ngöôøi vì vaät, baùu neân ñaøo ñaát vöøa ñaøo ñaát lieàn ñöôïc vaät baùu, vöøa ñöôïc vaät baùu thì laïi ñaøo nöõa. Söï muoán bieát laïi kia cuõng gioáng nhö theá, chaúng phaûi quaùn luoáng doái. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn coù Bi. Choã nöông: Nöông vaøo coõi Duïc. Haïnh Töø laø haønh ban vui, bi laø haønh cöùu khoå, Hyû laø haønh hoan hyû, xaû laø haønh buoâng boû.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 47

Duyeân nôi: Ñeàu duyeân vôùi coõi Duïc, duyeân vôùi nhoùm, duyeân vôùi chuùng sinh, duyeân vôùi naêm aám, hai aám coõi Duïc. Neáu chuùng sinh duyeân vôùi truï nôi taâm mình, vaø chuùng sinh thì duyeân vôùi naêm aám. Neáu duyeân vôùi truï nôi taâm ngöôøi khaùc vaø chuùng sinh, voâ taâm, laø duyeân vôùi hai aám. Laïi coù thuyeát noùi: Voâ löôïng cuûa Sô thieàn duyeân vôùi coõi Duïc. Ñeä Nhò thieàn Voâ löôïng duyeân vôùi Sô thieàn coõi Duïc. Ñeä Tam thieàn Voâ löôïng duyeân vôùi Sô thieàn coõi Duïc. Ñeä Tam thieàn Voâ löôïng duyeân vôùi Sô thieàn, ñeä nhò coõi Duïc. Ñeä Töù thieàn Voâ löôïng duyeân vôùi Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn coõi Duïc. Laïi coù thuyeát noùi: Sô thieàn Voâ löôïng duyeân vôùi Sô thieàn coõi Duïc, cho ñeán ñeä Töù thieàn Voâ löôïng duyeân vôùi coõi Duïc, cho ñeán ñeä Töù thieàn. Laïi coù thuyeát noùi: Töø duyeân vôùi Sô thieàn, ñeä nhò, ñeä Tam thieàn coõi Duïc. Vì sao? Vì haønh töø laø haønh cho vui, vì trong ba thieàn coõi Duïc coù laïc thoï. Bi

duyeân vôùi coõi Duïc. Vì sao? Vì haønh bi laø haønh cöùu khoå, coù khoå thoï trong coõi Duïc, Hyû duyeân vôùi Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn coõi Duïc. Vì sao? Vì haønh hyû laø haønh hoan hyû. Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn coõi Duïc, vì coù hyû caên, xaû duyeân vôùi coõi Duïc, cho ñeán ñeä Töù thieàn. Vì sao? Vì haïnh xaû laø haïnh buoâng lung coõi Duïc cho ñeán ñeä Töù thieàn vì coù xaû. Lôøi bình: Nhö thuyeát tröôùc noùi laø toát. Voâ löôïng ñeàu duyeân vôùi coõi Duïc, duyeân vôùi nhoùm, duyeân vôùi nieäm xöù cuûa chuùng sinh: Ñeàu coù vôùi phaùp nieäm xöù. Cuøng vôùi trí: Ñi chung vôùi ñaúng trí. Tam-muoäi: Khoâng ñi chung vôùi tam-muoäi. Caên: Ñeàu töông öng vôùi ba caên, ñoù laø laïc caên, hyû caên, xaû caên. Ñôøi: Laø ñôøi quaù khöù, ñôøi vò lai, ñôøi hieän taïi. Duyeân ba ñôøi: Quaù khöù duyeân vôùi quaù khöù, hieän taïi duyeân vôùi hieän taïi, vò lai laø baát sinh, laø duyeân vôùi ba ñôøi. Laø sinh, nghóa laø duyeân vôùi vò lai. Thieän, baát thieän voâ kyù: nghóa laø thieän duyeân vôùi thieän, baát thieän, voâ kyù: Ba thöù ñeàu duyeân vôùi baát thieän, voâ kyù. Laø leä thuoäc ba coõi, khoâng leä thuoäc: Laø leä thuoäc coõi Duïc, coõi Saéc. Duyeân nôi leä thuoäc, khoâng leä thuoäc nôi ba coõi: Duyeân leä thuoäc coõi Duïc. Veà Hoïc, Voâ hoïc, Phi hoïc Phi Voâ hoïc: Laø Phi hoïc Phi Voâ hoïc. Duyeân nôi Hoïc, Voâ hoïc, Phi hoïc Phi Voâ hoïc laø duyeân vôùi Phi hoïc Phi Voâ hoïc.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 48

Kieán ñaïo döùt, tu ñaïo döùt, khoâng coù döùt: Laø tu ñaïo döùt. Duyeân nôi kieán ñaïo döùt, tu ñaïo döùt, khoâng döùt: Duyeân vôùi kieán ñaïo, tu ñaïo döùt. Duyeân vôùi danh, duyeân vôùi nghóa: Caû hai ñeàu duyeân vôùi danh, nghóa. Duyeân vôùi thaân mình, thaân ngöôøi vaø chaúng phaûi thaân: Laø duyeân vôùi thaân ngöôøi. Vì laø ly duïc ñaéc hay laø phöông tieän ñaéc? Laø ly duïc ñaéc, cuõng laø phöông tieän ñaéc. Ly duïc ñaéc: Lìa duïc coõi Duïc, ñöôïc Sô thieàn. Lìa duïc cuûa Sô thieàn ñöôïc ñeä Nhò thieàn. Lìa duïc cuûa ñeä Nhò thieàn, ñöôïc ñeä Tam thieàn. Lìa duïc cuûa ñeä Tam thieàn, ñöôïc ñeä Töù thieàn. Lyù duïc ñaéc cuûa ñeä Töù thieàn, laø môùi ñöôïc, hay voán ñöôïc. Vöøa laø môùi ñöôïc, vöøa laø voán ñöôïc. Thaân sau vöøa cuûa baäc Thaùnh, phaøm phu, vöøa laø môùi ñöôïc, cuõng laø voán ñöôïc. Phaøm phu khaùc chæ laø voán ñöôïc. Phöông tieän ñaéc: Vì phöông tieän neân khôûi hieän ôû tröôùc. Phaät khoâng duøng phöông tieän khôûi hieän ôû tröôùc. Bích-chi Phaät duøng phöông tieän phaåm haï khôûi hieän ôû tröôùc. Thanh vaên hoaëc duøng phöông tieän phaåm trung, hoaëc duøng phöông tieän phaåm thöôïng, khôûi hieän ôû tröôùc. Hoûi: Theá naøo laø sinh khôûi Voâ löôïng? Ñaùp: Töø do phaàn thaân maø sinh, khi haønh giaû khôûi taâm töø, taát caû chuùng sinh ñeàu coù ba phaàn: 1. Phaàn thaân thích. 2. Phaàn keû thuø. 3. Phaàn chaúng phaûi thaân thích, chaúng phaûi oaùn. Phaàn thaân thích laïi coù ba thöù, ñoù laø haï, trung, thöôïng. Phaàn keû thuø cuõng theá, phaàn chaúng thaân, oaùn, chæ coù moät thöù. Trong phaàn thaân thích ôû treân, ngöôøi coù ôn saâu naëng, ñoù laø cha meï, caùc baäc Hoøa thöôïng, A-xaø- leâ, vaø ngöôøi phaïm haïnh, trí tueä vaø nôi toân troïng khaùc. Ñoái vôùi chuùng sinh kia, tröôùc thöïc haønh quaùn vui, caùc chuùng sinh naày ñeàu khieán ñöôïc vui. Taâm naày ngang böôùng khoù ñieàu phuïc, vì töø voâ thæ ñeán nay thöôøng taäp theo taâm aùc. Ñoái vôùi chuùng sinh tuy coù aân naëng nhö theá, vaãn khoâng theå laøm cho taâm thieän

ñöôïc truï, laïi eùp buoäc trôû laïi taâm aùc, khieán truï nôi phaùp kia. Ví nhö coù ngöôøi neùm maïnh haït caûi vaøo ñaàu chuyø nhoïn, raát khoù coù theå dính vaøo ñaàu chuyø. Taäp neùm khoâng döøng, sau môùi dính ñöôïc. Haønh giaû kia cuõng vaäy. Neáu coù theå quaùn phaàn chuùng sinh thaân thích phaåm thöôïng aáy ñeàu khieán hoï ñöôïc vui. Keá laø quaùn phaàn chuùng sinh thaân phaåm trung, keá laø quaùn phaàn chuùng sinh thaân phaåm haï. Neáu coù theå ñeàu quaùn chuùng sinh cuûa phaàn thaân thích, ñeàu laøm cho hoï ñöôïc vui. Keá laø quaùn ngöôøi ôû phaàn chaúng thaân thích chaúng oaùn. Keá laø quaùn keû thuø phaåm haï. Keá laø quaùn keû thuø phaåm trung. Tieáp laø quaùn keû thuø nôi

phaåm thöôïng, chuùng sinh ñeàu muoán cho ñöôïc vui, neáu coù theå quaùn taát caû chuùng sinh nhö theá, ñeàu khieán cho ñöôïc vui. Chuùng sinh thaân thích nhö treân, ñoái vôùi chuùng sinh thuø oaùn nhö treân, ñeàu baèng nhau khoâng khaùc, ñaây töùc laø thaønh töïu. Ñoái vôùi Töø, Bi, Hyû cuõng theá. Xaû laø nhaân nôi chuùng sinh chaúng thaân, chaúng oaùn maø khôûi. Vì sao? Vì boû ngöôøi thaân, sinh taâm aùi, boû ngöôøi oaùn sinh taâm giaän döõ. Cho neân, tröôùc laø xaû ñoái vôùi chuùng sinh chaúng thaân, chaúng oaùn. Keá laø xaû keû oaùn phaåm haï. Keá laø xaû keû oaùn baäc trung. Keá laø xaû keû oaùn baäc thöôïng. Vì sao? Vì taâm giaän döõ deã boû, chaúng phaûi nhö taâm aùi. Keá laø: xaû ngöôøi thaân baäc haï, baäc trung, baäc thöôïng. Neáu ñoái vôùi taát caû chuùng sinh coù theå haønh quaùn xaû nhö vaäy, taâm töùc laø bình ñaúng, khoâng coù phaân bieät, gioáng nhö chieác caân, nhö khu röøng caây khoâng coù khaùc nhau. Quaùn caùc chuùng sinh cuõng gioáng nhö vaäy. Ñaây laø thaønh töïu taâm xaû. Hoûi: Nhöõng ngöôøi naøo coù theå khôûi Voâ löôïng? Nhöõng ngöôøi naøo khoâng theå khôûi Voâ löôïng? Ñaùp: Ngöôøi coù hai loaïi: Moät laø loaïi öa tìm loãi ngöôøi, hai laø loaïi öa tìm ñieàu toáùt cuûa ngöôøi. Neáu laø loaïi moät thì khoâng theå daáy khôûi Voâ löôïng. Vì sao? Vì cho ñeán ñoái vôùi thaân A-la-haùn, cuõng coøn tìm loãi cuûa baäc aáy vì coù gì ñeå phaù, coù gì thaät, coù gì caáu khieán ta phaûi quôû traùch? Neáu laø ngöôøi öa kieám tìm ñieàu toát keû khaùc, thì coù theå khôûi taâm Voâ löôïng. Vì sao? Vì cho ñeán keû döùt caên thieän, ôû beân hoï cuõng coøn tìm ra ñieàu toát. Hoûi: Keû döùt caên thieän, khoâng coù caùc ñieàu thieän, laøm sao ôû gaàn keû aáy tìm ra ñöôïc ñieàu thieän? Ñaùp: Tuy khoâng coù thieän hieän taïi, nhöng coù nghieäp baùo cuûa thieän quaù khöù, khieán keû aáy thaân töôùng xinh ñeïp, sinh trong toäc hoï giaøu coù, lôøi noùi coù uy ñöùc, hoïa roäng, bieän bieät kheùo, choïn laáy caùc töôùng nhö vaäy sinh ra nieäm thieän: ngöôøi aáy töøng haønh toát ñeïp môùi coù quaû baùo nhö theá. Hoûi: Boán Voâ löôïng naày, nhö thuyeát maø sinh, hay laø thuyeát khaùc sinh khaùc? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Nhö thuyeát maø sinh. Vì sao? Vì haønh giaû tröôùc muoán laøm lôïi ích cho chuùng sinh. Töôùng lôïi ích cho chuùng sanh laø töø, cho neân Ñöùc Theá toân tröôùc noùi taâm töø, keá noùi vieäc tröø boû ñieàu khoâng lôïi ích. Töôùng cuûa tröø boû vieäc khoâng lôïi ích laø Bi, do ñoù Ñöùc Theá toân, keá Töø laø noùi Bi. Neáu ban cho lôïi ích, tröø boû vieäc khoâng lôïi ích, keá laø sinh hoan hyû. Töôùng hoan hyû laø Hyû, vì vaäy Ñöùc Theá toân, keá Bi laø noùi Hyû. Keá laø xaû nôi chuùng sinh,

töôùng phoùng xaû laø Xaû, do ñaáy Ñöùc Theá toân noùi xaû sau cuøng. Laïi coù thuyeát noùi: Haønh giaû tröôùc khôûi bi, sau khôûi töø, hyû xaû. Vì

sao? Vì tröôùc töø boû vieäc khoâng laøm lôïi ích cho chuùng sinh, sau ban cho hoï lôïi ích. Keá sinh Hyû, keá laø sinh xaû. Toân giaû taêng-giaø-baø-tu noùi: Hai Voâ löôïng xoay vaàn cheá ngöï nhau. Neáu tröôùc khôûi bi, taát nhieân keá seõ khôûi Hyû. Vì sao? Vì bi laø lo laéng. Hyû laø hoan hyû. Neáu tröôùc khôûi hyû, keá phaûi khôûi bi. Vì sao? Vì Hyû laø traïo cöû, bi laø cheá ngöï traïo cöû. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Voâ löôïng khoâng nhö thuyeát maø khôûi. Vì sao? Vì haønh giaû hoaëc coù khi tröôùc khôûi töø, cho ñeán xaû, hoaëc coù khi tröôùc khôûi xaû, cho ñeán töø, hoaëc coù khi ñöôïc töø khoâng ñöôïc ñöùc khaùc. Hoaëc coù khi cho ñeán ñöôïc xaû, khoâng ñöôïc ñöùc khaùc. Voâ löôïng khoâng coù thöù lôùp thuaän, thöù lôùp nghòch, thuaän sieâu vieät, nghòch sieâu vieät. Nhö giaûi thoaùt, töø nhaäp (thaéng xöù), heát thaûy nhaäp (bieán xöù). Voâ löôïng kia cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Töø theo thöù lôùp, coù theå khôûi bi, hyû, xaû hay khoâng? Ñaùp: Trong Kieàn-ñoä Ñònh coù noùi: Theá naøo laø tam-muoäi Taâm nieäm Töø? ñaùp: Nieàm vui cuûa chuùng sinh,... cho ñeán. Theá naøo laø tam-muoäi Taâm nieäm xaû? Ñaùp: Chuùng sinh xaû. Hoaëc coù thuyeát noùi: Vaên naày laø haønh cuøng sinh Hoaëc coù thuyeát noùi: Thöù lôùp naày laø duyeân vôùi haønh. Neáu noùi laø haønh cuøng sinh, thì Töø theo thöù lôùp coù theå khôûi bi, hyû, xaû. Neáu noùi laø theo thöù lôùp duyeân vôùi haønh, thì Töø theo thöù lôùp khoâng theå khôûi Bi, Hyû, Xaû. Hoûi: Neáu khoâng khôûi Voâ löôïng cuûa ñòa Sô thieàn thì coù theå khôûi Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn hay khoâng? Cho ñeán khoâng khôûi Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Tam thieàn, coù theå khôûi Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Töù thieàn hay khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng theå. Vì sao? Vì Voâ löôïng cuûa ñòa Sô thieàn laø choã nöông döïa cuûa moân phöông tieän nôi Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn, cho ñeán Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Tam thieàn, laø choã döïa cuûa moân phöông tieän nôi Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Töù thieàn. Laïi coù thuyeát noùi: Coù theå. Neáu haønh giaû ñoái vôùi ñòa kia ñöôïc töï taïi, töùc laø döïa vaøo ñòa ñoù neân coù theå khôûi Voâ löôïng hieän ôû tröôùc. Hoûi: Vì Voâ löôïng cuûa ñòa Sô thieàn, veà sau sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn moät caùch nhanh choùng chaêng? Cho ñeán Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Tam thieàn, veà sau sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Töù thieàn nhanh choùng. Hay vì Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Töù thieàn, veà sau sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Tam thieàn nhanh choùng? Cho ñeán Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn, veà sau

sinh Voâ löôïng cuûa Sô thieàn nhanh choùng. Ñaùp: Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn veà sau sinh Voâ löôïng cuûa ñòa Sô thieàn nhanh choùng, cho ñeán Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Töù thieàn, veà sau sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Tam thieàn nhanh choùng. Khoâng phaûi Voâ löôïng cuûa ñòa Sô thieàn veà sau sinh Voâ löôïng cuûa ñeä Nhò thieàn nhanh choùng, cho ñeán chaúng phaûi Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Tam thieàn veà sau sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Töù thieàn nhanh choùng. Nhö ngöôøi

tröôùc hoïc saùch Phaïm, sau hoïc saùch Khö-laâu nhanh choùng, chöù chaúng phaûi tröôùc hoïc saùch Khö-laâu sau hoïc saùch Phaïm nhanh choùng. Hoûi: Voâ löôïng cuûa ñòa Sô thieàn, theo thöù lôùp coù theå sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn hay khoâng? Cho ñeán Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Tam thieàn, theo thöù lôùp coù theå sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Töù thieàn hay khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Coù theå. Voâ löôïng cuûa ñòa Sô thieàn theo thöù lôùp sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn, cho ñeán Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Tam thieàn, theo thöù lôùp sinh Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä Töù thieàn. Laïi coù thuyeát noùi: Khoâng theå. Vì sao? Vì Voâ löôïng, taát nhieân caàn phöông tieän, maø phöông tieän thì phaûi coù ñòa mình gioáng nhau laøm phöông tieän khôûi Töø, cho ñeán khôûi Xaû. Quaùn coù ba thöù: 1. Quaùn töôùng rieâng. 2. Quaùn töôùng chung. 3. Quaùn töôùng hö giaû. Quaùn töôùng rieâng: Nhö quaùn ñaát laø töôùng cöùng chaéc, quaùn nöôùc laø töôùng aåm öôùt, quaùn löûa laø töôùng noùng, quaùn gioù laø töôùng lay ñoäng. Quaùn töôùng chung: Nhö möôøi saùu haïnh Thaùnh ñeàu quaùn. Quaùn töôùng hö giaû: Nhö baát tònh, nieäm An-na-ban-na, nieäm Voâ löôïng, giaûi thoaùt Thaéng xöù, Nhaát thieát nhaäp, ñeàu quaùn Voâ löôïng, laø quaùn töôùng hö giaû trong ba thöù quaùn. Hoûi: Luùc haønh giaû quaùn nieàm vui cuûa chuùng sinh, vì laáy vui cuûa xöù naøo ñeå laøm cho chuùng sinh vui? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Laáy nieàm vui cuûa ñeä Tam thieàn. Vì sao? Vì vui cuûa ñeä Tam thieàn laø nieàm vui hôn heát trong taát caû sinh töû. Neáu noùi nhö theá thì ngöôøi khoâng khôûi ñeä Tam thieàn, töùc khoâng theå khôûi Voâ löôïng. Laïi coù thuyeát noùi: Ñôøi quaù khöù töøng ñöôïc nieàm vui cuûa ñeä Tam thieàn, do ñòa ñeä Tam thieàn, nieäm veà trí ñôøi tröôùc, quaùn nieàm vui cuûa ñeä Tam thieàn kia xong, duøng nieàm vui ñoù laøm cho chuùng sinh vui. Nhö noùi raèng: Neáu ngöôøi khoâng ñöôïc ñòa ñeä Tam thieàn, nieäm trí ñôøi tröôùc, thì

khoâng theå khôûi Voâ löôïng. Laïi coù thuyeát noùi: Do gaàn choã taïo neân nieàm vui, nhö nieàm vui uoáng aên, nieàm vui ñi xe coä, nieàm vui cuûa xieâm y, nieàm vui cuûa ñoà naèm. Duøng töôùng vui nhö theá v.v..., laøm cho chuùng sinh vui. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Haønh giaû duøng nhöõng nieàm vui naøo laøm cho chuùng sinh vui? Ñaùp: Chuùng sinh coù nieàm vui, nghóa laø do töôùng nhö theá khieán cho chuùng sinh ñöôïc vui. Neáu noùi raèng: Töø thì khoâng theå duyeân vôùi taát caû chuùng sinh. Vì sao? Vì taát caû chuùng sinh khoâng haún ñeàu coù vui. Laïi nöõa, chuùng sinh coù laïc caên, do töôùng nhö theá laøm cho chuùng sinh vui. Neáu noùi raèng: Töø thì khoâng theå duyeân taát caû chuùng sinh. Vì sao? Vì taát caû chuùng sinh khoâng theå khôûi laïc caên baát cöù luùc naøo cuõng hieän ra ôû tröôùc. Laïi nöõa, chuùng sinh coù nieàm vui uoáng aên, nieàm vui ñi xe coä nieàm vui cuûa xieâm y, nieàm vui veà ñoà naèm. Do töôùng vui nhö theá, laøm cho chuùng sinh vui. Neáu noùi raèng: Töø khoâng theå duyeân vôùi taát caû chuùng sinh. Vì sao? Vì taát caû chuùng sinh khoâng haún ñeàu ñöôïc vui nhö theá. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Do nieàm vui veà söï thaáy bieát, chaáp laáy töôùng maïo nhö theá, do taâm thöông xoùt, laøm cho chuùng sinh vui. Nhö luùc voán duøng phöông tieän, neáu döïa vaøo laøng ñeå ôû, hoaëc döïa vaøo thaønh ñeå ôû, do phaàn tröôùc laø söï maët trôøi,

neáu ñi vaøo xoùm laøng khaát thöïc, thaáy chuùng sinh chæ thoï vui, hoaëc ñi baèng cöõi voi, ngöïa, xe, kieäu, hoaëc tai ñeo voøng chaâu ngoïc, hoaëc duøng caùc thöù anh laïc trang nghieâm thaân, cuõng nhö thieân töû. Hoaëc thaáy ngöôøi chæ thoï khoå, nhö khoâng coù xieâm y, thöùc aên uoáng, ñaàu toùc roái buø, tay chaân lôû loeùt, caàm baùt ñaát beå, xin aên töø nhaø ngöôøi khaùc, nhaän laáy töôùng cuûa chuùng sinh khoå, vui nhö theá, nhanh choùng trôû laïi truù xöù, röûa chaân, ñeán choã an toïa, ngoài kieát giaø ñeå cho thaân taâm ñöôïc nhu hoøa, thaân khoâng chöôùng ngaïi, taâm khoâng chöôùng ngaïi, quaùn tröôùc ñaõ nhaän laáy töôùng vui cuûa chuùng sinh, thöôøng khieán cho hoï ñöôïc vui, ñoái vôùi chuùng sinh khoå, sao cho hoï coù ñöôïc nieàm vui maø tröôùc kia hoï ñaõ thaáy. Hoûi: Chuùng sinh ñöôïc quaùn, khoâng phaûi ñeàu ñöôïc vui, vì sao quaùn naày chaúng phaûi ñieân ñaûo? Ñaùp: Vì ñieàu thieän cuûa chuùng sinh kia chaúng phaûi ñieân ñaûo, Do töø taâm laøm lôïi ích maø khôûi, vì töø taâm thieän khôûi, vì töø taâm thöông xoùt khôûi, vì töø taâm chaùnh quaùn khôûi, vì töông öng vôùi caên thieän, vì töông öng vôùi hoå, theïn, neân chaúng phaûi ñieân ñaûo. Ñieân ñaûo coù hai thöù: 1. Theå ñieân ñaûo.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 53

2. Duyeân ñieân ñaûo. Quaùn kia duø laø duyeân vôùi ñieân ñaûo, nhöng chaúng phaûi theå ñieân ñaûo. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Khoâng vì truï trong töø, neân khieán chuùng sinh vui, chæ duøng phaùp naày laøm phöông tieän, coù theå cheá ngöï giaän döõ, döùt tröø kieát. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Quaùn naày neân noùi khoâng ñieân ñaûo. Vì sao? Vì traùi vôùi giaän döõ. Kinh Phaät noùi: Neáu duøng taâm töø khoâng oaùn, khoâng giaän döõ, khoâng haïi, kheùo tu taâm naày, laøm cho roäng lôùn Voâ löôïng. Quaùn nhö theá ñaày ñuû moät phöông, hai phöông, ba phöông, boán phöông, phöông treân, phöông döôùi cuõng gioáng nhö theá, ñeàu duøng taâm töø quaùn taát caû nôi choán, taát caû chuùng sinh. Hoûi: Töø naày duyeân vôùi chuùng sinh, vì sao noùi ñaày ñuû ôû moät phöông? Ñaùp: Vaên kinh naày leõ ra phaûi noùi raèng: Neáu duøng taâm töø khoâng oaùn, khoâng giaän, khoâng haïi, kheùo tu taâm naày, sao cho roäng lôùn Voâ löôïng. Quaùn nhö theá, ñaày ñuû chuùng sinh ôû phöông Ñoâng, chuùng sinh ôû phöông Nam, phöông Taây, phöông Baéc, cho ñeán noùi roäng maø khoâng noùi laø coù yù gì? Ñaùp: Chuùng sinh ôû ñaây duøng phöông ñeå goïi laø noùi, nhö duøng ñoà ñöïng ñeå baûo cho ta bieát vaät trong ñoà ñöïng, ñeàu duøng taâm Töø ñeå quaùn taát caû xöù, taát caû chuùng sinh. Hoûi: Quaùn Voâ löôïng naày, laø duøng phöông, döùt, hay duøng chuùng sinh? Neáu duøng phöông döùt thì laøm sao hieåu ñöôïc thuyeát naày? Nhö noùi: Ñeàu duøng taâm töø quaùn taát caû xöù, taát caû chuùng sinh. Neáu duøng chuùng sinh thì vì sao khoâng ñöôïc phaàn chuùng sinh nôi ven bieån? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì duøng phöông, döùt. Hoûi: Neáu vaäy thì nhö thuyeát kia ñaõ noùi, laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Ñeàu duøng taâm Töø quaùn taát caû xöù taát caû chuùng sinh? Ñaùp: Coù hai thöù taát caû: Taát caû cuûa taát caû, vaø taát caû cuûa phaàn ít. Trong ñaây laø noùi: Taát caû cuûa phaàn ít. Laïi coù thuyeát noùi: Vì chuùng sinh. Hoûi: Neáu vaäy, vì sao khoâng ñöôïc phaàn chuùng sinh nôi ven bieån? Ñaùp: Neáu duøng vieäc naày seõ ñöôïc phaàn chuùng sinh nôi ven bieån, laïi coù loãi gì? Chæ chuùng sinh beân ven

bieån coù theå ñöôïc. Vì chung, neân chaúng phaûi töôùng rieâng, Nhö taát caû chuùng sinh ñeàu laø boán sinh, ngoaøi boán sinh, thì khoâng coøn coù chuùng sinh.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 54

Laïi coù thuyeát noùi: Voâ löôïng cuûa Phaät ñeàu laø beân caïnh chuùng sinh. Voâ löôïng cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñeàu duøng phöông, döùt. Laïi coù thuyeát noùi: Voâ löôïng cuûa Phaät, Bích-chi Phaät ñeàu laø beân caïnh chuùng sinh. Voâ löôïng cuûa Thanh vaên thì duøng phöông, döùt. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Vieäc aáy khoâng nhaát ñònh. Vì sao? Vì ñaây laø quaùn töôùng hö giaû, hoaëc coù nôi choán ñeàu laø bôø meù cuûa chuùng sinh, hoaëc coù ngöôøi duøng phöông, döùt. Hoûi: Quaùn laïc cuûa moät chuùng sinh, hay quaùn laïc cuûa nhieàu chuùng sinh? Ñaùp: Ñaàu tieân, luùc khôûi quaùn laø nhieàu chuùng sinh. Vì sao? Vì Voâ löôïng laø duyeân nhoùm duyeân vôùi phaùp chuùng sinh. Neáu sau khi thaønh maõn, vöøa duyeân vôùi moät chuùng sinh, vöøa duyeân vôùi nhieàu chuùng sinh. Kinh Phaät noùi: Caùc Tyø-kheo! Luùc leân baûy tuoåi ta ñaõ tu taäp taâm Töø, neân ñaõ baûy laàn traûi qua kieáp thaønh, hoaïi, khoâng sinh laïi ôû ñaây. Khi theá giôùi tan hoaïi, ta sinh leân taàng trôøi Quang AÂm. Luùc theá giôùi thaønh ta sinh leân taàng trôøi Phaïm theá. Ta ñaõ töøng laøm Ñaïi Phaïm thieân vöông, baäc toân quyù trong caùc Phaïm, khoâng ai hôn ta. Ta ñaõ ñöôïc töï taïi trong moät ngaøn theá giôùi, ba möôi saùu laàn laøm Ñeá-thích, cuõng trong Voâ löôïng ñôøi laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, chuû boán binh chuûng, thöôøng duøng chaùnh phaùp haøng phuïc chuùng sinh, thaønh töïu baûy baùu cho ñeán noùi roäng. Trong baûy tuoåi, nghóa laø baûy muøa möa, muøa toát ñeïp cuûa ñôøi xöa, Boà-taùt laøm vua moät vuøng giöõa nöôùc, nöôùc aáy thöôøng noùng nöïc, caùch thaønh khoâng xa coù khu röøng, ñaát ôû ñoù cao raùo, khí haäu maùt meû, moïc leân caây coû, hoa quaû vaø caùc doøng nöôùc ñeàu traøn ñaày. Ñeán muøa heø oi böùc, daân chuùng nôi caùc laøng xoùm trong thaønh ñeàu lìa boû choã cö truù, keùo ñeán khu röøng kia, ñeàu tu theo nghieäp, Boà-taùt cuõng theá. Laïi cho ngöôøi khaùc traán giöõ thaønh, töï ñeán khu röøng nôi choã cao raùo, nhaøn nhaõ, vaéng laëng, lìa duïc coõi Duïc, khôûi boán Voâ löôïng. Trong boán thaùng möa muøa heø, daïo trong boán taâm Voâ löôïng. Muøa heø noùng nöïc ñaõ qua, tieát trôøi chuyeån sang maùt meû. Baáy giôø daân chuùng boû röøng caây kia, trôû laïi nôi cö truù, ñeàu lo nghieäp tu. Luùc aáy, Boà-taùt cuõng boû röøng caây, trôû laïi cung thaønh. Vì thöông xoùt, neân laäp ra, cuùng teá ñaïi phaùp, tu nghieäp phöôùc boá thí cho caùc Sa-moân, Baø-la-moân, ngöôøi ngheøo, ngöôøi laøm vieäc vaø ngöôøi haønh ñaïo. Coù ngöôøi ñeán caàu xin, ñeàu cho hoï thöùc aên uoáng, y phuïc, höông hoa, phoøng nhaø, giöôøng naèm, voi, ngöïa, xe coä vaø ñeøn thaép saùng. Cuõng theá, qua laïi saùu laàn trong khu röøng aáy. Hoaëc coù thuyeát noùi: Khi trôû laïi nhaân gian laàn thöù baûy, haønh maïng cuûa Boà-taùt ñaõ heát, qua ñôøi, sinh leân taàng trôøi Quang AÂm.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 42 55

Hoaëc coù thuyeát noùi: Gaëp luùc theá giôùi tan hoaïi, mang chuùng sinh leân taàng trôøi Quang AÂm. Cho neân trong baûy muøa möa, goïi laø baûy tuoåi. Hoûi: Neáu

sinh leân taàng trôøi Quang AÂm cuûa Phaïm Theá thì coù theå nhö theá. Vì sao? Vì taàng trôøi kia laø quaû, laø leä thuoäc coõi Saéc. Noùi laø laøm Ñeá-thích, Chuyeån luaân Thaùnh vöông, thì sao coù theå nhö theá? Voâ löôïng cuõng thoï baùo trong coõi Duïc? Ñaùp: Boà-taùt khôûi Voâ löôïng cuûa ba ñòa, nghóa laø ñòa coõi Duïc, ñòa Sô thieàn vaø ñòa Nhò thieàn thoï baùo Voâ löôïng cuûa ñòa nôi coõi Duïc, laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, Ñeá-thích. Thoï nhaän baùo cuûa Voâ löôïng ôû ñòa Sô thieàn, laøm vua Ñaïi Phaïm thoï baùo cuûa Voâ löôïng ôû ñòa ñeä Nhò thieàn, sinh leân taàng trôøi Quang AÂm. Laïi nöõa, coõi Duïc coù Voâ löôïng taâm xuaát ñònh nhaäp ñònh, thoï baùo cuûa taâm xuaát ñònh, nhaäp ñònh, laøm vua Chuyeån luaân, Ñeá-thích, thoï Voâ löôïng baùo, sanh leân taàng trôøi Païhm Theá, quang AÂm. Laïi nöõa, coõi Duïc coù Voâ löôïng phöông tieän, thoï baùo phöông tieän, neân laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, Ñeá-thích, thoï Voâ löôïng baùo, sinh leân taàng trôøi Quang AÂm thuoäc Phaïm theá. Laïi nöõa, coõi Duïc laø caûnh giôùi cuûa chuûng töû nôi taát caû caên thieän. Taát caû caên thieän cho ñeán ñònh Dieät, ñeàu coù phaùp gioáng nhau, thoï Voâ löôïng baùo gioáng nhau cuûa caên thieän, laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, Ñeá-thích, vì thoï baùo Voâ löôïng, neân sinh leân taàng trôøi Quang AÂm cuûa Phaïm Theá. Laïi nöõa, vì thoï baùo cuûa phaùp thôø cuùng, neân laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, vì thoï trì baùo cuûa giôùi, neân laøm Ñeá-thích, vì thoï baùo tu Voâ löôïng trong khu röøng kia, neân sinh leân taàng trôøi Quang AÂm cuûa Phaïm theá. Laïi nöõa, kinh naày noùi ba thöù nghieäp phöôùc: Nghieäp phöôùc boá thí, giöõ giôùi, tu ñònh. Nhö kinh kia noùi: Caùc Tyø-kheo, vì baùo cuûa ba nghieäp, neân ñaõ khieán cho ta coù oai löïc lôùn. Ba nghieäp laø Thí, Ñònh, Giôùi. Thí, laø nghieäp phöôùc boá thí. Ñònh: laø nghieäp phöôùc tu ñònh. Giôùi laø nghieäp phöôùc tu giôùi. Vì baùo cuûa nghieäp phöôùc boá thí, neân laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông. Do baùo cuûa nghieäp phöôùc giöõ giôùi, neân laøm Ñeá- thích. Do baùo cuûa nghieäp phöôùc tu ñònh, neân sinh leân taàng trôøi Quang AÂm cuûa Phaïm Theá. Kinh Phaät noùi coù ba thöù nghieäp phöôùc: Nghieäp phöôùc boá thí, nghieäp phöôùc giöõ giôùi, nghieäp phöôùc tu ñònh. Theá naøo laø nghieäp phöôùc boá thí? Neáu duøng vaät duïng cho Sa- moân, Baø-la-moân, cho ñeán ñeøn saùng, ñoù goïi laø nghieäp phöôùc boá thí. Nghieäp phöôùc cuûa giöõ giôùi laø theá naøo? Khoâng gieát haïi ñoái vôùi gieát

haïi, laïi khoâng muoán gieát haïi. Khoâng troäm caép, khoâng daâm, khoâng noùi doái, khoâng uoáng röôïu cuõng gioáng nhö theá. Ñoù goïi laø nghieäp phöôùc giöõ giôùi. Theá naøo laø nghieäp phöôùc tu ñònh? Thöôøng xuyeân duøng taâm töø khoâng oaùn, khoâng giaän, khoâng haïi, noùi roäng nhö treân. Taâm bi, hyû, xaû, cuõng noùi gioáng nhö theá. Ñoù goïi laø nghieäp phöôùc cuûa tu ñònh. Hoûi: Vì sao caên thieän coõi Saéc, coõi Voâ saéc chæ noùi Voâ löôïng, laø nghieäp phöôùc tu ñònh, chaúng phaûi caên thieän coõi Saéc, coõi Voâ saéc khaùc? Ñaùp: Ngöôøi ñôøi cho vieäc laøm lôïi ích laø phöôùc. Taát caû caên thieän coõi Saéc, coõi Voâ saéc, muoán laøm lôïi ích cho ngöôøi, khoâng coù gì baèng Voâ löôïng. Laïi nöõa, ngöôøi ñôøi cho quaû phöôùc laø phöôùc, vì Voâ löôïng coù theå sinh quaû phöôùc roäng, nhö keä noùi: Löûa phöôùc, khoâng theå ñoát Gioù khoâng theå thoåi hoaïi Laøm noåi nöôùc ñòa

ñaïi, Cuõng khoâng theå laøm troâi Quoác vöông, hoaëc giaëc troäm Duø laøm caùc phöông tieän Cuõng khoâng cöôùp ñoaït ñöôïc Phöôùc cuûa ngöôøi nam, nöõ Kho phöôùc raát vöõng chaéc Khoâng bao giôø maát ñi. Hoûi: Neáu chaúng phaûi löûa phöôùc cuõng khoâng theå ñoát, vì sao chæ noùi phöôùc? Ñaùp: Phi phöôùc duø khoâng bò ñoát, nhöng vaãn ñoát Voâ löôïng quaû cuûa quaû phi phöôùc. Khoâng coù ñaõ bò löûa ñoát, khoâng coù seõ bò löûa ñoát, khoâng coù ñang bò löûa ñoát. Kinh Phaät noùi: Caùc Tyø-kheo! Ñeä töû cuûa Toâ-ni-ña, ngöôøi Höõu hoïc ñaày ñuû baát cöù luùc naøo, khi cheát, sinh leân taàng trôøi Phaïm theá. Hoaëc laø ngöôøi khoâng hoïc ñaày ñuû baát cöù luùc naøo, khi cheát, sinh leân taàng trôøi Tha Hoùa Töï Taïi, hoaëc sinh leân taàng trôøi Hoùa laïc, hoaëc sinh leân taàng trôøi Ñaâu suaát hoaëc sinh leân taàng trôøi Daï-ma, hoaëc sinh leân taàng trôøi Ba möôi ba, hoaëc sinh leân taàng trôøi Töù thieân vöông, hoaëc sinh vaøo doøng hoï lôùn Saùt- lôïi, Baø-la-moân, Ñaïi gia cö só, hoaëc sinh vaøo caùc nhaø nhö theá, v.v..., cuûa caûi giaøu coù, kho baùu ñaày daãy. Hoûi: Neáu vaäy, Toâ-ni-ña hôn Phaät, Theá toân. Vì sao? Vì ñeä töû cuûa Toâ-ni-ña ngöôøi Höõu hoïc ñaày ñuû trong baát cöù luùc naøo, khi cheát sinh leân

taàng trôøi Phaïm theá, ngöôøi khoâng hoïc ñaày ñuû trong baát cöù luùc naøo, khi cheát, sinh leân taàng trôøi Tha hoùa Töï taïi, noùi roäng nhö treân. Ñeä töû cuûa Ñöùc Theá toân, ngöôøi Höõu hoïc ñaày ñuû trong baát cöù luùc naøo, ñöôïc sinh leân taàng trôøi, hoaëc ñöôïc Nieát-baøn. Ngöôøi Höõu hoïc khoâng ñaày ñuû trong baát cöù luùc naøo, khi cheát ñoïa vaøo ñöôøng aùc? Ñaùp: ñoái vôùi vieäc naày, khoâng neân noùi Phaät khoâng baèng. Vì sao? Vì nhö ñeä töû raát nhoû Ñöùc Theá toân laø baäc Tu-ñaø-hoaøn, thì hôn haún thaân Toâ-ni-ña. Ñaây chính laø vieäc khi Ñöùc Phaät haønh ñaïo Boà-taùt, goïi laø vieäc thôøi Toâ-ni-ña. Hoûi: Thôøi kyø Ñöùc Theá toân haønh ñaïo Boà-taùt coù hôn khi thaønh Phaät hay khoâng? Ñaùp: Neân bieát lyù do kinh kia laáy vieäc naøo ñeå noùi nhö theá? Toâ-ni- ña vì caùc ñeä töû noùi phaùp Phaïm truï cho laø ñöôïc sinh leân Phaïm thieân, noùi hoïc ñaày ñuû trong baát cöù luùc naøo. Ñeä töû cuûa Toâ-ni-ña vì phaùp Phaïm truï, sieâng naêng tu haønh tinh tieán, ngöôøi coù theå sinh khôûi, khi cheát, sinh leân coõi Phaïm theá. Vì phaùp Phaïm truï sieâng naêng tu haønh tinh tieán, ngöôøi khoâng theå khôûi, hoaëc sinh leân taàng trôøi Tha hoùa Töï taïi, cho ñeán hoaëc sinh trong coõi ngöôøi. Nhöng con ngöôøi thôøi xöa toát ñeïp, voâ nhaân nôi Voâ löôïng phöông tieän, cuõng ñöôïc sinh leân coõi trôøi, huoáng chi laø Voâ löôïng, sieâng naêng haønh tinh tieán, caên thieän hôn heát maø khoâng sinh leân taàng trôøi, coõi ngöôøi hay sao? Ñöùc Theá toân ñaõ vì caùc ñeä töû noùi giôùi giaûi thoaùt ñeå ñaït ñöôïc Nieát-baøn. Noùi neân hoïc phaùp naày, ñeä töû cuûa Ñöùc Theá toân ñoái vôùi phaàn Hoïc naày, khoâng ñaõ phaù, khoâng xuyeân taïc, khoâng vöôït qua khuoân pheùp, seõ ñöôïc sinh leân coõi trôøi vaø ñaït ñeán Nieát-baøn. Ngöôïc laïi, neáu ñeä töû Ñöùc Theá toân ñoái vôùi phaàn Hoïc naày, ñaõ phaù xuyeân taïc, vöôït qua khuoân pheùp, thì khi cheát seõ ñoïa trong ñöôøng aùc. Do vieäc aáy, neân kinh naày noùi: Voâ löôïng laø hoïc ñaày ñuû. Baáy giôø, Toâ-ni-ña taâm nghó raèng: Ta khoâng neân sinh chung moät choã

vôùi caùc ñeä töû, ta phaûi tu töø phaåm thöôïng, sinh leân taàng trôøi Quang AÂm. Luùc naày Toâ-ni-ña beøn tu töø phaåm thöôïng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn, khi cheát sinh leân taàng trôøi Quang AÂm. Hoûi: Nhö Toâ-ni-ña gaàn guõi Phaät Boà-taùt, leõ ra voâ taâm keo kieät phaùp, vì sao vì caùc ñeä töû noùi phaùp sinh leân Phaïm theá, coøn mình thì sinh Quang AÂm? Ñaùp: Vì Toâ-ni-ña kia quaùn caùc caên cuûa ñeä töû coù löôïng ngang baèng. Laïi nöõa, caùc Baø-la-moân kia taâm troâng mong sanh leân taàng trôøi Phaïm thieân suoát trong ñeâm daøi sinh töû, thuaän theo chuyeån gaàn, muoán sinh

leân taàng trôøi Phaïm Theá, do ñoù vì hoï noùi phaùp sinh leân taàng trôøi Phaïm thieân. Laïi nöõa, vaøo thôøi kyø theá gian khoâng coù Phaät, khoâng ai coù theå khôûi Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä nhò, ñeä tam, ñeä Töù thieàn, chæ tröø gaàn Phaät Boà-taùt. Hoûi: Nhö Voâ löôïng cuûa ñòa treân laø trong saùng, toát ñeïp, vì sao noùi töø cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn goïi laø Töø phaåm thöôïng? Ñaùp: Vì Töø cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn ñoái vôùi Töø cuûa ñòa Sô thieàn laø treân. Laïi nöõa, vì so vôùi Töø beân caïnh cuûa ngöôøi Thanh vaên thì hôn, neân laø treân. Laïi nöõa, vì Töø naày vöôït hôn cuõ, neân laø treân. Laïi nöõa, luùc ñôøi khoâng coù Phaät, khoâng ai coù theå khôûi Voâ löôïng cuûa ñòa ñeä tam, ñeä Töù thieàn. Vì oai löïc Phaät, neân caùc ñeä töû Phaät döïa vaøo ñòa kia khôûi Töø cuûa ñòa aáy. Vì cho neân Toân giaû Cuø-sa noùi raèng: Töø cuûa hai ñòa kia chaúng phaûi ngöôøi phaøm phu, maø laø do oai löïc Phaät, neân caùc ñeä töû Phaät coù theå khôûi Töø aáy. Hoûi: Vì sao goïi laø Phaïm truï? Ñaùp: Vì Phaïm theá coù ñuû ôû luùc ñaàu, thieàn Vò chí duø ôû luùc ñaàu, nhöng khoâng ñuû. Ñeä Nhò thieàn duø coù ñuû, nhöng khoâng ôû luùc ñaàu. Sô thieàn ôû luùc ñaàu, cuõng coù ñuû. Laïi nöõa, vì ñoái laäp vôùi phi phaïm, neân goïi laø Phaïm truï. Phi Phaïm: Nghóa laø phieàn naõo nôi coõi Duïc, vì Phaïm truï kia laøñoái trò gaàn. Laïi nöõa, vì ñoái laäp vôùi phi phaïm haïnh, neân goïi laø Phaïm truï. Phi Phaïm haïnh: Nghóa laø söï daâm duïc coõi Duïc. theá naøo laø ñoái trò gaàn cuûa phi phaïm haïnh kia? Ñoù laø phaùp cuûa boán phaïm truï. Laïi nöõa, phaïm haïnh laø vì trong thaân coù theå ñöôïc, neân goïi laø Phaïm truï. Laïi nöõa, Ñöùc Theá toân laø phaïm. Vì phaïm kia hieån hieän giaûi thích neân goïi laø Phaïm truï. Laïi nöõa, vì duøng aâm Phaïm, ngöõ Phaïm ñeå giaûi thích, neân goïi laø Phaïm truï. Laïi nöõa, caùc Phaïm do tu phaùp naày, ñöôïc sinh leân coõi Phaïm theá, neân goïi laø phaïm truï. Hoûi: Phaïm truï vaø Voâ löôïng coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng coù khaùc nhau vì sao? Vì boán Phaïm truï töùc laø boán Voâ löôïng, boán Voâ löôïng töùc laø boán Phaïm truï. Laïi coù thuyeát noùi: teân goïi coù sai khaùc, ñoù goïi laø Phaïm truï, ñoù goïi laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, vì ñoái vôùi phi phaïm, neân goïi laø Phaïm truï, vì ñoái vôùi hyù

luaän, neân goïi laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, ngöôøi Phaïm haïnh trong thaân coù theå ñaït ñöôïc, goïi laø Phaïm truï, ngöôøi khoâng coù hyù luaän trong thaân coù theå ñöôïc, goïi laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, vì ñoái trò phi phaïm haïnh, neân laø Phaïm truï,

vì ñoái trò buoâng lung, neân laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, ngöôøi ôû Phaïm theá laø Phaïm truï, ngöôøi ôû ñòa treân laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, ôû Vò chí, ngöôøi nöông döïa nôi Phaïm theá laø Phaïm truï ngöôøi ôû ñòa treân laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, ngöôøi ôû Vò chí Phaïm theá laø Phaïm truï, cuõng goïi laø Voâ löôïng. Ngöôøi ôû ñòa treân laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, ngöôøi ñaõ töøng ñöôïc laø Phaïm truï, keû khoâng heà ñöôïc laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, choã haønh trong noäi ñaïo laø Phaïm truï, cuõng goïi laø Voâ löôïng, choã haønh trong ngoaïi ñaïo laø Voâ löôïng. Laïi nöõa, phaùp chung laø Phaïm truï, phaùp khoâng chung laø Voâ löôïng. Cho neân Toân giaû Cuø-sa ñaõ noùi raèng: Phaïm truï laø phaùp chung, vì phaøm phu, baäc Thaùnh chung. Vì baäc Thaùnh, phaøm phu khoâng chung, ñoù nghóa khaùc nhau giöõa Phaïm truï vaø Voâ löôïng. Kinh Phaät noùi boán haïng ngöôøi ñöôïc phöôùc Phaïm. Theá naøo laø boán? Ñoù laø: 1. Neáu ngöôøi ôû choã phöôøng xöù khoâng coù xaây thaùp, coù theå ôû xöù naày duøng xaù-lôïi Nhö lai ñeå xaây thaùp. Ñoù goïi laø phöôùc phaïm thöù nhaát. 2. Laïi nöõa, neáu ngöôøi ôû nôi khoâng heà xaây döïng tinh xaù cuûa Thaùnh chuùng, coù theå ôû nôi naày, xaây döïng tinh xaù cho Thaùnh chuùng. Ñoù goïi laø phöôùc phaïm thöù hai, 3. Laïi nöõa, neáu chuùng ñeä töû cuûa Nhö lai bò chia reõ laïi khieán cho hoøa hôïp. Ñoù goïi laø phöôùc phaïm thöù ba. 4. Laïi nöõa, neáu ngöôøi coù theå tu phaùp cuûa boán Phaïm truï thì ñoù goïi laø phöôùc Phaïm thöù tö. Phaùi Thí duï giaû giaû noùi raèng: Kinh naày chaúng phaûi do Nhö lai noùi. Boán haïng naày cuõng chaúng phaûi phöôùc Phaïm. Vì sao? Vì boán quaû baùo naày khoâng baèng nhau. Neáu ngöôøi xaây thaùp lôùn ôû choã Nhö lai Ñaûn sinh, choã ñaéc ñaïo, choã Chuyeån phaùp luaân, choã nhaäp Nieát-baøn. Neáu ngöôøi chaát ñoáng ñaù nhoû thaønh thaùp, thì hai phöôùc, ñöùc naày baèng nhau khoâng khaùc phaûi chaêng? Neáu ngöôøi xaây tinh xaù lôùn nhö tinh xaù ôû khu laâm vieân Kyø Hoaøn, Truùc Laâm, röøng Ña-Ma-Sa. Neáu ngöôøi xaây moät caên phoøng, phöôùc aáy ñeàu baèng nhau khoâng khaùc chaêng? Neáu hoøa hôïp nhö Ñeà-baø-

ñaït-ña ñaõ phaù taêng. Neáu hoøa hôïp nhö Caâu-xaù-di ñaõ khieán chuùng taêng tranh chaáp, phöôùc aáy ñeàu baèng nhau khoâng khaùc? Boán Phaïm truï laø kinh Nhö lai noùi, cuõng laø phöôùc phaïm. Ngöôøi A-tyø-ñaøm noùi raèng: Kinh naày do Nhö lai noùi, cuõng laø phöôùc Phaïm. Hoûi: Vì sao quaû baùo aáy khoâng baèng nhau? Ñaùp: Vì vieäc ñaõ laøm. Neáu ngöôøi ôû choã khoâng heà xaây thaùp, vì Nhö lai, Ñaïi Phaïm neân xaây döïng thaùp lôùn. Neáu ngöôøi ôû choã khoâng heà xaây thaùp, vì Nhö lai, Ñaïi Phaïm neân xaây thaùp nhoû. Vì vieäc ñaõ laøm ñeàu baèng nhau, neân phöôùc aáy khoâng khaùc. Neáu ôû choã khoâng coù tinh xaù cuûa Thaùnh chuùng, xaây döïng tinh xaù Thaùnh chuùng. Neáu chuùng ñeä töû cuûa Nhö lai bò chi reõ laïi khieán cho hoøa hôïp. Vì vieäc laøm naày ñeàu laø phaïm haïnh, neân phöôùc phaïm ñeàu baèng nhau, khoâng khaùc, vì vieäc laøm naày ñoàng, neân phöôùc aáy baèng nhau khoâng khaùc. Laïi nöõa, vì gioáng nhau. Neáu ngöôøi tu boán voâ löôïng muoán laøm lôïi ích cho Voâ löôïng chuùng sinh. Neáu ôû choã chöa töøng xaây thaùp, maø xaây thaùp ñeå thôø Xaù-lôïi Nhö lai, cuõng muoán laøm lôïi ích cho Voâ löôïng chuùng sinh. Vì sao? Vì traêm ngaøn muoân öùc chuùng sinh, vìthaùp cuûa

Nhö lai naày, ñaõ duøng caùc thöù höông hoa, kyõ nhaïc, höông boät, höông xoa vaø côø phöôùn, loïng baùu ñeå cuùng döôøng thaùp, nhaân nôi vieäc naày, neân sinh nghieäp thaân, mieäng, yù thieän, gieo troàng nhaân duyeân cuûa doøng hoï phuù haøo, coù oai ñöùc lôùn, giaøu cuûa caûi, nhieàu vaät baùu, hình dung xinh ñeïp, moïi ngöôøi ñeàu thích nhìn thaáy. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân vua Chuyeån luaân. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân Ñeá-thích. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân Ma vöông. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân Thanh vaên Bích-chi Phaät. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân Phaät. Neáu tu voâ löôïng muoán laøm lôïi ích cho Voâ löôïng chuùng sinh neáu ôû xöù, phöôøng khoâng heà xaây döïng tinh xaù cuûa Thaùnh chuùng, khôûi söï xaây caát tinh xaù Thaùnh chuùng, cuõng vì laøm lôïi ích Voâ löôïng chuùng sinh. Vì sao? Vì traêm ngaøn chuùng sinh, do chuùng ñeä töû cuûa Nhö lai naày, ñaõ duøng caùc thöùc aên uoáng, taïo ra moät ngaøy, baûy ngaøy, nöûa thaùng, moät thaùng, môû hoäi Ban-giaø-vu-saét vaø thöôøng hoäi, cuõng duøng giöôøng, gheá, thuoác tuøy beänh, vaät duïng caàn thieát cuûa sanh töû maø ban caáp cho chuùng sinh, khieán cho caùc Tyø-kheo ñoïc tuïng Tu-ña-la, Tyø-ni, A- tyø-ñaøm, tö duy nghóa aáy, sinh quaùn baát tònh, an-ban nieäm xöù caùc phaùp Noaõn, Ñaûnh, Nhaãn, Theá ñeä nhaát, nhaäp chaùnh quyeát ñònh, ñaéc quaû, lìa duïc, döùt heát laäu. Do vieäc naày, neân gieo troàng nhaân duyeân vôùi doøng hoï giaøu sang, coù oai ñöùc lôùn, nhieàu cuûa caûi, vaät baùu, hình daùng xinh ñeïp, moïi ngöôøi thích

nhìn thaáy. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân vua Chuyeån luaân, hoaëc gieo troàng nhaân duyeân Ñeá-thích. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân Ma vöông. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân Thanh vaên. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân Bích-chi Phaät. Hoaëc gieo troàng nhaân duyeân cuûa Phaät. Nhö tu Voâ löôïng, ñem laïi nhieàu lôïi ích cho Voâ löôïng chuùng sinh. Chuùng ñeä töû cuûa Nhö lai bò chia reõ khieán cho hoøa hôïp trôû laïi, cuõng laø muoán laøm lôïi ích cho Voâ löôïng chuùng sinh. Vì sao? Vì neáu chuùng sinh ñeä töû cuûa Nhö lai bò chia reõ ñaùng leõ nhaäp chaùnh quyeát ñònh, maø khoâng nhaäp chaùnh quyeát ñònh, khoâng ñaéc quaû, khoâng lìa duïc, khoâng döùt heát laäu, khoâng chuyeån giaùo, khoâng thoï trì, khoâng ñoïc tuïng. Baáy giôø khoâng theå tö duy veà Tu-ña-la, Tyø-ni, A-tyø-ñaøm, khoâng theå gieo troàng nhaân duyeân Thanh vaên, Bích-chi Phaät, Phaät, laøm cho phaùp luaân cuûa Tam Thieân ñaïi thieân theá giôùi phaûi döøng laïi, cho ñeán trôøi Thuû ñaø hoäi cuõng voâ taâm khaùc. Do caùc vieäc töông töï nhö theá, neân ñeàu laø phöôùc Phaïm: Laïi nöõa, neáu ôû choã phöôøng xöù khoâng heà xaây thaùp, vì Xaù-lôïi Nhö lai maø xaây thaùp, vì coù boán vieäc, neân goïi laø phöôùc Phaïm: 1. Boû nhieàu cuûa caûi, sinh loøng tin roäng lôùn. 2. Laøm cho ña soá chuùng sinh ñöôïc gieo troàng caên thieän. 3. Ñeàu khieán cho thaønh töïu roát raùo. 4. Thôø Xaù-lôïi Nhö lai. Neáu nôi choán khoâng coù tinh xaù cuûa Thaùnh chuùng ñeä töû cuûa Nhö lai, thì baét ñaàu xaây tinh xaù, cuõng do boán vieäc, neân goïi laø phöôùc Phaïm: 1. Boû nhieàu cuûa caûi, sinh loøng tin roäng lôùn. 2. Khieán cho ña soá chuùng sinh ñöôïc gieo troàng caên thieän. 3. Ñeàu khieán cho thaønh töïu roát raùo. 4. Ngöôøi khoâng coù nôi nöông döïa, vì hoï laøm choã nöông döïa. Keû khoâng coù choã ôû, vì hoï laøm choã ôû. Neáu chuùng ñeä töû

cuûa Nhö lai bò chia reõ, khieán cho hoøa hôïp trôû laïi cuõng do boán vieäc, neân goïi laø phöôùc Phaïm. 1. Lìa boán thöù nghieäp aùc cuûa mieäng. 2. Haønh boán thöù nghieäp thieän cuûa mieäng. 3. Phaù phi phaùp. 4. Tu phaùp cung kính. Neáu tu boán Voâ löôïng cuõng do boán vieäc, neân goïi laø phöôùc Phaïm: 1. Lìa yeâu, gheùt. 2. Döùt boû caùc thöù che ñaäy. 3. Coù quaû cuûa boán Voâ löôïng kia. 4. Vì leä thuoäc boán Voâ löôïng kia.

Hoûi: Coù bao nhieâu ñöôïc goïi laø phöôùc Phaïm? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Neáu laø nghieäp baùo cuûa phöôùc, thì seõ ñöôïc thaân vua Chuyeån luaân, löôïng phöôùc Phaïm cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu laø quaû baùo cuûa nghieäp phöôùc, thì seõ ñöôïc thaân Ñeá - thích, löôïng phöôùc Phaïm cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu laø quaû baùo cuûa nghieäp phöôùc, thì seõ coù theå ñöôïc thaân Töï Taïi Thieân Vöông, löôïng phöôùc Phaïm cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu laø nghieäp baùo cuûa phöôùc thì coù theå ñöôïc thaân Phaïm vöông, löôïng phöôùc Phaïm cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Do oai löïc nôi nghieäp phöôùc cuûa taát caû chuùng sinh, neân khieán cho theá giôùi laïi, löôïng phöôùc cuûa Phaïm cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Tröø gaàn Phaät Boà-taùt, taát caû chuùng sinh khaùc taát caû nghieäp phöôùc giaøu sang, löôïng phöôùc Phaïm cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Nhö trôøi Phaïm vöông thænh Phaät ñöôïc nghieäp phöôùc, löôïng phöôùc Phaïm cuõng gioáng nhö theá. Lôøi bình: Löôïng phöôùc Phaïm laø Voâ löôïng, voâ bieân. Nhö treân ñaõ noùi, ñeàu laø lôøi noùi khen ngôïi phöôùc Phaïm. Hoûi: Vua Phaïm thieân thænh Phaät vaøo luùc naøo ñöôïc phöôùc Phaïm? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khi phaùt taâmmuoán ñeán thænh Phaät. Khoâng neân noùi nhö theá. Vì sao? Vì laøm sao chöa gaây ra nghieäp maø ñöôïc phöôùc? Laïi coù thuyeát noùi: Luùc thænh Phaät ñöôïc phöôùc Phaïm. Cuõng khoâng neân noùi nhö theá. Vì sao? Vì khi Phaïm thieân thænh Phaät laø taâm voâ kyù khoâng aån moät coõi Duïc, maø taâm voâ kyù khoâng aån moät thì khoâng theå sinh baùo. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Phaïm thieân thænh Phaät roài, trôû laïi cung cuûa mình. Phaät vì vua Phaïm thieân thænh neân chuyeån phaùp luaân. Naêm Tyø-kheo vaø taùm vaïn chö thieân ñeàu ñöôïc thaáy ñeá, tieáng aáy treân vang ñeán Phaïm thieân, vua. Phaïm thieân nghe tieáng naày xong, taâm sinh kính tin: Vì ta thænh Phaät, neân Phaät chuyeån phaùp luaân, khieán cho ngöôøi khaùc ñöôïc lôïi ích nhö theá, luùc aáy ñöôïc phöôùc Phaïm.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.